

Glossary

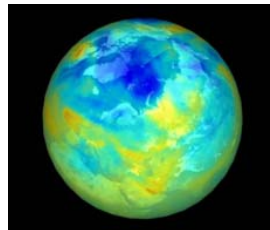
High School Level Living Environment Glossary

English | Burmese

Translation of Living Environment terms based on the Coursework for Living Environment Grades 9 to 12.

This glossary is to PROVIDE PERMITTED TESTING ACCOMMODATIONS of ELL/MLL students. It should also be used for INSTRUCTION during the school year. The glossary may be downloaded, printed and disseminated to educators, parents and ELLs/MLLs.

Please click [here](#) for the New York State Office of Bilingual Education and World Languages Webpage on "[Assessment and Testing Accommodations](#)"

THE STATE EDUCATION DEPARTMENT / THE UNIVERSITY OF THE STATE OF NEW YORK / ALBANY, NY 12234

P-16

Office of Elementary, Middle, Secondary and Continuing Education and Office of Higher Education
Office of Bilingual Education and World Languages

<http://www.emsc.nysed.gov/biling/>

THE UNIVERSITY OF THE STATE OF NEW YORK

Regents of The University

BETTY A. ROSA, <i>Chancellor</i> , B.A., M.S. in Ed., M.S. in Ed., M.Ed., Ed.D.	Bronx
T. ANDREW BROWN, <i>Vice Chancellor</i> , B.A., J.D.	Rochester
ROGER TILLES, B.A., J.D.	Great Neck
LESTER W. YOUNG, JR., B.S., M.S., Ed.D.	Beechhurst
CHRISTINE D. CEA, B.A., M.A., Ph.D.	Staten Island
WADE S. NORWOOD, B.A.	Rochester
KATHLEEN M. CASHIN, B.S., M.S., Ed.D.	Brooklyn
JAMES E. COTTRELL, B.S., M.D.	New York
JOSEPHINE VICTORIA FINN, B.A., J.D.	Monticello
JUDITH CHIN, M.S. in Ed.	Little Neck
BEVERLY L. OUDERKIRK, B.S. in Ed., M.S. in Ed.	Morristown
CATHERINE COLLINS, R.N., N.P., B.S., M.S. in Ed., Ed.D.	Buffalo
JUDITH JOHNSON, B.A., M.A., C.A.S.	New Hempstead
NAN EILEEN MEAD, B.A.	Manhattan
ELIZABETH S. HAKANSON, A.S., M.S., C.A.S.	Syracuse
LUIS O. REYES, B.A., M.A., Ph.D.	New York
SUSAN W. MITTLER, B.S., M.S.	Ithaca

Commissioner of Education and President of The University

MARYELLEN ELIA

Executive Deputy Commissioner

ELIZABETH R. BERLIN

The State Education Department does not discriminate on the basis of age, color, religion, creed, disability, marital status, veteran status, national origin, race, gender, genetic predisposition or carrier status, or sexual orientation in its educational programs, services and activities. Portions of this publication can be made available in a variety of formats, including braille, large print or audio tape, upon request. Inquiries concerning this policy of nondiscrimination should be directed to the Department's Office for Diversity and Access, Room 530, Education Building, Albany, NY 12234.

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
A	
abandon	စွန့်ခွာသည်
abbreviation	အတိုကောက်
ability	လုပ်နိုင်စွမ်း
abiogenesis	သက်မဲ့မှ သက်ရှိဖြစ်လာသော သက်ရှိတို့၏ မူလအစဖြစ်စဉ်
abiotic	သက်ရှိတို့မှမဟုတ်သော
abiotic factor	သက်ရှိမဟုတ်သောအချက်
abortion	ကိုယ်ဝန်ပျက်ကျခြင်း
absorption	စုပ်ယူခြင်း
accomplish	ပြီးမြောက်သည်
according to	အရ
account	ယူဆသည်
accumulate	စုဆောင်းမိသည်
accurate	မှန်ကန်တိကျသော
acetylcholine	အက်စီတိုင်းလ်ကိုလင်း
acid	အက်ဆစ်
acid rain	အက်စစ်မိုး
acidity	အက်ဆစ်ပြင်းအား
acne	ဝက်ခြံ
acquire	ရယူသည်
acquired characteristics	ရယူထားသောလက္ခဏာရပ်များ
acquired immunity	ရယူထားသောကိုယ်ခံစွမ်းအား
acquired immunodeficiency syndrome (AIDS)	ခုခံအားကျဆင်းမှု ကူးစက်ရောဂါ (AIDS)
acromegaly	ဟော်မုန်းကြောင့်ဖြစ်သော မူမမှန်ကြီးထွားရောဂါ
activation energy	သက်ဝင်စေသည့် စွမ်းအင်
active immunity	အလုပ်လုပ်နေသော ကိုယ်ခံအား
active site	လုပ်ဆောင်နေသောနေရာများ
active transport	ဆောင်ရွက်နေသော သယ်ယူပို့ဆောင်မှု
activity	လုပ်ဆောင်ချက်
adaptation	ဆီလျော်အောင် ပြင်ဆင်ခြင်း
adaptive	လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်သော
adaptive radiation	မျိုးကွဲများ ပျံ့နှံ့ပေါ်ပေါက်လာခြင်း
adaptive value	လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်သည့် တန်ဖိုး
addiction	စွဲလမ်းခြင်း
additional	နောက်ထပ်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
adenine	အဒီနင်း
adenosine diphosphate (ADP)	အဒီနိုဆင်း ဒိုင်ဖော့စပိတ် (ADP)
adenosine monophosphate (AMP)	အဒီနိုဆင်း မိုနိုဖော့စပိတ် (AMP)
adenosine triphosphate (ATP)	အဒီနိုဆင်းထရိုင်ဖော့စပိတ် (ATP)
adequate	လုံလောက်သော
adhesion	တွယ်ကပ်ခြင်း
adipose tissue	အဆီတစ်သျှူး
adolescence	အရွယ်ရောက်ခြင်း
adrenal cortex	အဒရီနယ်ကောတက်စ်
adrenal gland	အဒရီနယ်ဂလင်း
adrenal medulla	အဒရီနယ် မဒူလာ
adrenaline	အဒရီနယ်လင်
adrenocorticotrophic hormone (ACTH)	အဒရီနိုကော်တီကိုထရောပစ် ဟော်မုန်း (ACTH)
adsorption	စုပ်ယူမှု
adult	အရွယ်ရောက်သူ
advantage	အားသာချက်
aerobe	အောက်စီဂျင်တွင် ရှင်သန်နိုင်သော သက်ရှိ
aerobic	အောက်စီဂျင်တွင် ရှင်သန်နိုင်သော
aerobic respiration	အောက်စီဂျင်ကို အသုံးပြုပြီး အသက်ရှူခြင်း
aerosol	လေဖိအားအသုံးပြုသော
afterbirth	မွေးဖွားပြီးနောက်
agar	အေဂါ၊ ဘက်တီးရီးယားပိုးပျိုးရန် အဟာရ
agarose	အေဂါရိုစ့်
agglutination	သွေးခဲခြင်း
agglutinin	သွေးခဲခြင်း ဖြစ်စေသော ပဋိပစ္စည်း
agglutininogen	သွေးခဲစေသောပဋိပစ္စည်း ထွက်လာစေရန် လှုံ့ဆော်ပေးသော ပဋိပစ္စည်း
aging	အသက်ကြီးခြင်း
agricultural	စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ
agriculture	စိုက်ပျိုးရေး
AIDS (acquired immunodeficiency syndrome)	AIDS (ခုခံအားကျဆင်းမှု ကူးစက်ရောဂါ)
ailment	အနည်းငယ်ဖျားခြင်း
air pollution	လေထုညစ်ညမ်းခြင်း
air sac	လေအိတ်
air space	လေဟာနယ်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
albinism	ရောင်ခြယ်ဓာတ်ချို့ယွင်းနေသော မျိုးဗီဇရောဂါ
albino	ရောင်ခြယ်ဓာတ်ချွတ်ယွင်းနေခြင်း
albumen	ကြက်ဥအကာ
alcoholic fermentation	အယ်လ်ကိုဟောဖြင့် အချဉ်ဖောက်ခြင်း
algae	ရေညှိ
algal bloom	ရေညှိပေါက်ပွားခြင်း
alimentary canal	အစာရေမြိုလမ်းဓာကောင်း
alkaline	အယ်လ်ကာလိုင်း
all or none response	အားလုံး သို့မဟုတ် တစ်ခုမျှမဟုတ်သော တုံ့ပြန်မှု
allantois	သန္ဓေသားအသက်ရှူရန်နှင့် အညစ်အကြေးရည်သိုလှောင်ရန်အလွှာ
allele (s)	အလီလီ (များ)
allergic	ဓာတ်မတည့်သော
allergic reactions	ဓာတ်မတည့်သည့် ဓာတ်ပြုမှုများ
allergy	ဓာတ်မတည့်ခြင်း
alter (ed)	ပြောင်းလဲ (ထားသော)
altered gene	ပြောင်းလဲထားသော မျိုးဗီဇ
alternation of generation	မျိုးဆက်ပြောင်းလဲခြင်း
alveolus	လေအိတ်
ameba	အမီးဘား
amoeboid movement	အမီးဘားရွေ့လျားမှု
amino acid (s)	အမိုင်နိုအက်ဆစ် (များ)
amino group	အမိုင်နို အုပ်စု
ammonia	အမိုနီးယား
amniocentesis	ရေမွှာရည်ဖောက်ထုတ်ခြင်း
amnion	ရေမွှာ
amniotic fluid	ရေမွှာရည်
amount	ပမာဏ
amphibian	ကုန်းနေရေနေ သတ္တဝါ
amylase	အထူးအားဖြင့် တံတွေး ပန်ကရိယရည်တို့တွင် ပေါများသော အစာခြေ အင်ဇိုင်းတစ်မျိုး
anabolism	သက်ရှိများအတွင်း စွမ်းအင်သိုလှောင်ရင်း ရိုးရှင်းသော မော်လီကျူးများမှ ရှုပ်ထွေးသော မော်လီကျူးများကို ဖွဲ့စည်းခြင်း
anaerobe	အောက်စီဂျင်မလိုအပ်ဘဲ ရှင်သန်သော သက်ရှိ
anaerobic	အောက်စီဂျင်မလိုအပ်ဘဲ ရှင်သန်နိုင်သော

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
analgesic	အကိုက်ခဲပျောက်ဆေး
analogous structure	လုပ်ဆောင်ချက်တူ၍ မူလမျိုးစိတ်ကွဲသော ကိုယ်ထည်
anaphase	ဆဲလ်ကွဲပွားမှု တတိယအဆင့် (ခရိုမိုဆုန်းတစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဝေးရာ အစွန်းဖက်များသို့ ရွေ့ကြသည်။)
anatomy	ခန္ဓာဗေဒ
androgen	ကျားဟော်မုန်းတစ်မျိုး အန်ဒရိုဂျင်
anemia	သွေးအားနည်းခြင်း
angina pectoris	ရင်ဘတ် ပြင်းထန်စွာ စူးအောင့်ခြင်း
animal	တိရစ္ဆာန်
ant	ပုရွက်ဆိတ်
antenna (e)	အင်းဆက်ဦးခေါင်းတွင် ပါရှိသော အာရုံခံအစိတ်အပိုင်း
anterior	အရှေ့ခြမ်း
anther	ဝတ်မှုန်ပါဝင်သော ဝတ်ဆံ၏ အစိတ်အပိုင်း
antibiotic (s)	ပဋိဇီဝဆေးဝါး
antibodies	ကိုယ်ခံစွမ်းအား သွေးဆဲလ်များ
antibody	ကိုယ်ခံစွမ်းအား သွေးဆဲလ်
anticodon	အန်တီကိုဒွန်
antigen	ကိုယ်ခန္ဓာမှ ရန်သူအဖြစ်မှတ်ယူသော ပြင်ပပတ်ဝန်းကျင်မှ ဝင်ရောက်သော ပစ္စည်း
antihistamine	ဓါတ်မတည့်မှုကို ဖြစ်စေသော ဟစ်စတမင်း၏ ရုပ်ဂုဏ်သတ္တိများကို ခုခံတိုက်ခိုက်ပေးသော ဆေး သို့မဟုတ် ဓါတ်ပေါင်း
antiseptics	ဗိုင်းရပ်စ်အပါအဝင် အကုဇီဝပိုးများနှိမ်နင်းသော ပိုးသတ်ဆေး
antitoxin	အဆိပ်ဖြေဆေး
anus	စအို
aorta	သွေးလွှတ်ကြောမကြီး
aortic arch	သွေးလွှတ်ကြောမကြီးမှတစ်ဆင့် သွေးကြောခုံး အစိတ်အပိုင်း
aphotic zone	ရေကန်၏ နေရောင်မရသောအပိုင်း
appearance	အသွင်အပြင်
appendage	အပိုထွက်နေသော အစိတ်အပိုင်း
appendicitis	အူအတက်ရောင်ခြင်း
appendix	အူအတက်
apply	အသုံးပြုသည်
appropriate	မှန်ကန်သော
approval	ခွင့်ပြုသဘောတူ

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
aquaculture	ငါးမွေးမြူရေး
aquarium	ငါးမွေးမြူရေး ငါးကန်
aquatic	ရေနေ
arid	မိုးနည်းသော
arrow	မြှား
arteriole	သွေးလွှတ်ကြောမှ ဆံချည်မျှင်သွေးကြောကို သွားသော သွေးကြောငယ်
artery	သွေးလွှတ်ကြော
arthritis	အဆစ်မြစ်ရောင်ခြင်း
artificial selection	ပြုပြင်ယူထားသော ရွေးချယ်မှု
asbestos	အိမ်ခေါင်မိုးပြုလုပ်ရာတွင်သုံးသော မီးအပူခံခါတ်ပစ္စည်းတစ်မျိုး
ascending colon	အထက်သွား အူမကြီး
ascorbic acid	အက်စကောဘစ်အက်ဆစ် (ပိုက်တာမင်စီ)
asexual	လိင်မဲ့
asexual reproduction	လိင်မဲ့ မျိုးပွားခြင်း
asexually	လိင်မဲ့အားဖြင့်
ash	ပြာ
aspen	လေလာရွက်လှုပ် ပေါ့ပလာပင်တစ်မျိုး
assembled	တပ်ဆင်ထားသော
assimilation	တပ်ဆင်ခြင်း
associate	တွဲဖက်
association neuron	တွဲဖက် အာရုံကြော နူရမ်း
assuming	ယူဆပြီး
assumption	ယူဆချက်
aster	အီစတာ
asthma	ရင်ကျပ်ရောဂါ
astigmatism	မျက်စိ မှန်ဘီလူး စက်လုံးပုံ၏ အနုံးအခွက် လွှဲချော်ခြင်း
atherosclerosis	သွေးကြောနံရံများ အဆီထူပိတ်ခြင်း
athlete's foot	ခြေထောက်တွင်ဖြစ်လေ့ရှိသော အရေပြားမို့ရောဂါ
atmosphere	လေထု
atmospheric	လေထု
atmospheric temperature	လေထု အပူချိန်
atom	အက်တမ်
atomic mass	အက်တမ် ဒြပ်ထု
atomic number	အက်တမ်းနံပါတ်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
ATP (adenosine tri-phosphate)	ATP (ဖော့စ်ဖိတ် ၃လုံးပါဝင်သော အဒီနိုဆင်း ဓါတ်ပစ္စည်း)
atria	ဗဟိုခန်းများ
atrium	ဗဟိုအခန်း
attach	တွယ်ဆက်သည်
attack	တိုက်ခိုက်သည်
attempt	ကြိုးစားချဉ်းကပ်သည်
auditory canal	နားစည်
auditory nerve	နားအကြားအာရုံခံကြော
auricle	နားစည်ပြင်ပ
autoclave	အပူချိန်မြင့် ပိုးသတ် မီးဖို
automobile	အလိုလျောက်ရွေ့လျား
autonomic nervous system	အလိုလျောက်ဖြစ်သော အာရုံကြောစနစ်
autosome	လိင်ဆိုင်ရာမဟုတ်သော မည်သည့်ခရိုမိုဆုမ်းမဆို
autotroph	အင်အော်ဂင်းနစ်များကို အလင်းသို့မဟုတ် ဓာတုစွမ်းအင်သုံးပြီး အစာချက်နိုင်သော သက်ရှိ၊ အော်တိုထရော့
autotrophic	အင်အော်ဂင်းနစ်များကို အလင်းသို့မဟုတ် ဓာတုစွမ်းအင်သုံးပြီး အစာချက်နိုင်သော
autotrophic nutrition	အင်အော်ဂင်းနစ်များကို အလင်းသို့မဟုတ် ဓာတုစွမ်းအင်သုံးပြီး အဟာရ ရယူခြင်း
auxin	အသုံးဝင်စေသည်
availability	ရရှိနိုင်မှု
available	ရနိုင်သော
axis	ဝင်ရိုး
axon	အာရုံကြောတစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ သတင်းလွှတ်ပို့ဆောင်ပေးသော လက်တံငယ်
B	
bacteria	အကူဖီဝပိုးမွှား
bacterial	အကူဖီဝပိုးမွှားကြောင့် ဖြစ်သော
bacterial infections	အကူဖီဝပိုးမွှားကြောင့် ဖြစ်သော ကူးစက်ရောဂါပိုး
bacterial pneumonia	အကူဖီဝပိုးမွှားကြောင့် ဖြစ်သော အဆုတ်ရောင်ရောဂါ
bacteriophage	အကူဖီဝပိုးမွှား ဘတ်တီးရီးယားကို ခြေဖျက်စားသုံးသော ဗိုင်းရပ်စ်ပိုးတစ်မျိုး
bacterium	ဘက်တီးရီးယား
balance	ဟန်ချက်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
balanced diet	ညီညွတ်မှုတသော အစားအသောက်
ball and socket joint	ဘောလုံးနှင့် ခွက်ကဲ့သို့ဖြစ်နေသော အရိုးဆက်
bare	အကာအကွယ်မပါသော
bark	ဟောင်
barnacle	ပင်လယ် ခရုသတ္တဝါတစ်မျိုး
basal metabolic rate	အခြေခံ ဇီဝရုပ်ဖြစ်စဉ်
base	အခြေ
base-pairing	ဇီဝဓါတုအားဖြင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် နူကလစ်အက်စစ် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု တွဲချိတ်မှု
bass	ကကတစ်ငါးတစ်မျိုး
beak	နှုတ်သီး
bear	ဝက်ဝံ
beaver	ဘီဗာကောင်
beetle	နောက်ချေးပိုးထိုးကောင်
behavior	အပြုအမူ
behavioral	အမူအကျင့်ဖြစ်သော
benedict's solution	ဘန်ဒစ်ပျော်ရည်
benthos	ရေအောက်ကြမ်းခင်းရှိ အပင်နှင့် တိရိစ္ဆာန်များ
beriberi	ဗိုက်တာမင် ဘီဝမ်း ချို့တဲ့၍ဖြစ်သော အာရုံကြောနှင့် နှလုံး ပျက်ဆီးရောင်ရမ်းရောဂါ
bias	ဘက်လိုက်ခြင်း
bicarbonate	ဘိုင်ကာဗွန်နိတ်
biceps	လက်မောင်းကြွက်သား
bicuspid valve	နှစ်ဘက်ချွန်အဆို့
bilateral symmetry	နှစ်ဘက်အချိုးညီ
bile	သည်းခြေ
bile duct	သည်းခြေမြွန်
bile pigment	သည်းခြေရည် အရောင်
binary fission	၂ခွကွဲ
binomial nomenclature	အမည်စာလုံးနှစ်ခုပါသော သက်ရှိတို့ကို အမည်ပေးပုံစနစ်
biochemical processes	ဇီဝဓါတုဖြစ်စဉ်များ
biochemistry	ဇီဝဓါတု
biodegradable	သဘာဝအတိုင်း ဆွေးမြေ့ပျက်ဆီးနိုင်သော
biodiversity	ဇီဝမျိုးကွဲ
biogenesis	သက်ရှိအသစ်တို့ ထွက်ပေါ်ခြင်း

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
biogeochemical cycle	ဇီဝပထဝီဓာတုဗေဒဆိုင်ရာ သံသရာ
biological catalysis	ဇီဝဆိုင်ရာ ဓာတ်ပြုမှု
biological control	ဇီဝဆိုင်ရာ ထိန်းချုပ်ခြင်း
biological magnification	ဇီဝဗေဒဆိုင်ရာ ပုံရိပ်ချဲ့ခြင်း
biology	ဇီဝဗေဒ
biomass	ဇီဝစွန့်ပစ်ပစ္စည်း
biome	အပင်နှင့်သတ္တဝါများ
bioremediation	အကုသိဝ ပိုးမွှားများကိုသုံးပြီး ရေနှင့် မြေကြီးကို သန့်ရှင်းမှုပြုခြင်း
biosphere	ဇီဝလောက
biotechnological	ဇီဝနည်းပညာရပ်နှင့် သက်ဆိုင်သော
biotechnology	ဇီဝနည်းပညာ
biotic	အသက်ရှင်ခြင်းဆိုင်ရာ
biotic factor	အသက်ရှင်ခြင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်
birch	သစ်ပင်ကြီးတစ်မျိုး
birth canal	မွေးလမ်းကြောင်း
birth control	မွေးနှုန်းထိန်း
birth rate	မွေးနှုန်း
biuret test	ဗျူရက်ဖြင့်စမ်းသပ်ခြင်း
bladder	ဆီးအိမ်
blade	ဘလိတ်ခါး
blastula	တိရိစ္ဆာန်သန္ဓေသား၏ အစောပိုင်းအဆင့်
blending inheritance	မိဘနှစ်ဦး၏ လက္ခဏာရပ်များ ရောနှောပြီး မျိုးရိုးဆက်ခံခြင်း
blind spot	မျက်ကွယ်နေရာ
blinking	မျက်တောင်ခတ်
block	ပိတ်သည်
blood	သွေး
blood cavity	သွေး အခေါင်းပေါက်
blood circulation	သွေးလည်ပတ်စီးဆင်းခြင်း
blood clotting	သွေးခဲခြင်း
blood group	သွေး အုပ်စု
blood plasma	သွေးရည်ကြည်
blood platelet	သွေးဥမွှားဆဲလ်
blood pressure	သွေးပေါင်ချိန်
blood smear	သွေးရည်ကြည် ဖလင်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
blood sugar	သွေးတွင်း သကြား
blood transfusion	သွေးသွင်းခြင်း
blood vessel	သွေးကြော
boil	ဆူပွက်
bond	ချိတ်ဆက်မှု
bone	အရိုး
bone marrow	အရိုးခြင်ဆီ
booklet	စာအုပ်ငယ်
botany	ရုက္ခဗေဒ
Bowman's capsule	ဘိုးမန်းအခန်း၊ ကျောက်ကပ်တွင်ရှိပြီး သွေးထဲမှ အညစ်အကြေး၊ ဆားနှင့် ရေတို့ကို ဖယ်ထုတ်ပေးသည်
brain	ဦးနှောက်
brain stem	ဦးနှောက်ပင်စည်
bread mold	ပေါင်မုန့်မို
breathing	အသက်ရှူခြင်း
breeding	သားပေါက်ခြင်း
briefly	အတိုချုပ်
broccoli	ပန်းမုန့်လာစိမ်း
bronchitis	လေပြွန်ရောင်ရမ်းခြင်း
bronchus	လေပြွန်
bubble	အမြှုပ်
bud	အဖူး
budding	အဖူးဖြစ်ခြင်း
buffer	ကြားခံ
bulb	မီးသီး
burn	မီးလောင်ရာ
C	
cabbage	ပန်းမုန့်လာထုပ်
calcium	ကယ်လ်စီယမ်
calcium carbonate	ကယ်လ်စီယမ် ကာဘွန်နိတ်
calibrate	ပြန်ညှိယူသည်
calorie	ကယ်လိုရီ
calorimeter	ကယ်လိုရီမီတာ
cancer	ကင်ဆာ
canopy	အမိုး၊ မျက်နှာကျက်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
capacity	ခံနိုင်အား
capillary	ဆံချည်မျှင်
capillary action	ဆံချည်မျှင်သွေးကြော လုပ်ဆောင်မှု
carbohydrate	ကာဘိုဟိုက်ဒရိတ် (ကစီဓာတ်)
carbohydrate (s)	ကာဘိုဟိုက်ဒြိတ်
carbon	ကာဗွန်
carbon cycle	ကာဗွန်သံသရာ
carbon dioxide	ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်
carbon fixation	ကာဗွန်တပ်ဆင်ခြင်း
carbon monoxide	ကာဗွန်မိုနောက်ဆိုဒ်
carbon-containing	ကာဗွန်ပါဝင်သော
carboxyl group	ကာဘောက်ဆိုင်း
carcinogen	ကာစီနိုဂျင် (ကင်ဆာဖြစ်စေသော ပစ္စည်း)
cardiac muscle	နှလုံးကြွက်သား
cardiovascular disease	နှလုံးသွေးကြောဆိုင်သောရောဂါ
carnivore	အသားစားသတ္တဝါ
carnivorous	အသားစားသော
carotene	အရောင်ရင့် အသီးအနှံများတွင်ပါဝင်သော ဝိတာမင်အေ၏ ရှေ့ပြေးရောင်ခြယ်ဆဲလ်တစ်မျိုး
carrier	သယ်ဆောင်သူ
carrying capacity	သယ်ယူနိုင်စွမ်း ပမာဏ
cartilage	အရိုးနု
catabolism	စွမ်းအင်ထုတ်သော ဓါတ်ပေါင်းများပြိုကွဲမှုဖြစ်စဉ်
catalase	ဓာတ်ပြုအင်ဇိုင်း
catalyst	ဓာတ်ကူပစ္စည်း
caterpillar	ရူကောင်
catfish	ငါးရဲ့
cattail	ကြောင်မြီးပင်
caudal fin	အမြီးဆူးတောင်
caudal vertebra	အမြီးရိုး
caudatum	ကော်ဒေတမ်
cauliflower	ပန်းဂေါ်ဖီ
cell	ဆဲလ်
cell body	ဆဲလ်ကိုယ်ခန္ဓာ
cell cycle	ဆဲလ်သံသရာ

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
cell division	ဆဲလ်ကွဲခြင်း
cell membrane	ဆဲလ်အမြှေး
cell plate	ဆဲလ်အလွှာပြား
cell respiration	ဆဲလ်အသက်ရှူခြင်း
cell specialization	ဆဲလ်အထူးပြုခြင်း
cell theory	ဆဲလ်သီအိုရီ
cell wall	ဆဲလ်နံရံ
cell-mediated immunity	ဆဲလ်တွင်ဖြစ်တည်သော ကိုယ်ခံအား
cellular respiration	ဆဲလ်၏ အသက်ရှူခြင်း
cellulose	ဆဲလူးလို့စ်
Celsius	အပူချိန် ဆဲလ်စီးယက်စ်
Celsius scale	ဆဲလ်စီးယပ် အတိုင်းအတာ
centigrade	စင်တီဂရိတ်
centimeter	စင်တီမီတာ
central nervous system	ပင်မအာရုံကြော စနစ်
centrifuge	စက်ဒလက်
centriole	ဆန်ထရီအိုလ်
centromere	ဆန်ထရီမဲလဲ
centrosome	ဆန်ထရီဇမ်း
cereal group	အစေ့အနံအုပ်စု
cerebellum	ဦးနှောက်နောက်ပိုင်း
cerebral cortex	ဦးနှောက်အပြင်ပိုင်း
cerebrospinal fluid	ဦးနှောက်ကြောရိုးမကြီးအတွင်းရှိသော အရည်
cerebrum	ဘယ်နှင့်ညာပါဝင်သော ဦးနှောက်အရှေ့ခြမ်း
certain	အချို့သော
cervix	သားအိမ်
challenge	စိန်ခေါ်မှု
chemical	ဓာတုဗေဒဆိုင်ရာ
chemical bond	ဓာတုဗေဒဆိုင်ရာ ချိတ်ဆက်မှု
chemical equation	ဓာတုဗေဒဆိုင်ရာ ညီမျှခြင်း
chemical formula	ဓါတုဖော်မြူလာ
chemical reaction	ဓာတုဗေဒဆိုင်ရာ ဓာတ်ပြုမှု
chemoautotroph	ဓာတုဓာတ်ပြုမှုမှ စွမ်းအင်ရရှိသော သက်ရှိများ
chemosynthesis	ဓာတုပစ္စည်းများကို စွမ်းအင်အဖြစ် အသုံးပြုပြီး အစာချက်လုပ်ခြင်း

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
chemotherapy	ကင်ဆာဆေးကုထုံး
chemotropism	ပြင်ပလှုံ့ဆော်မှုကြောင့် ကြီးထွားပြောင်းလဲလာခြင်း
chicken pox	ရေကျောက်
chipmunk	ရှဉ့်
chitin	ခိုင်တင်ဖိုင်ဘာ
chlorine	ကလိုရင်း
chlorophyll	ကလိုရိုဖီးလ်
chloroplast	ကလိုရိုပလတ်စ်
cholera	ကိုလက်စထရော
cholesterol	ကိုလက်စတီရော အဆီခါတ်
chordate	အရိုးနုများရှိသော သတ္တဝါ
chorion	ခရိုရီရွန်
chromatid	ခရိုမာတစ်
chromatin	ခရိုမာတင်
chromatography	ခရိုမာတိုဂရပ်ဖီ
chromosomal alteration	ခရိုမိုဆုန်း ပြောင်းလဲခြင်း
chromosomal recombination's	ခရိုမိုဆုန်း ထပ်မံပြောင်းလဲပေါင်းစပ်ခြင်း
chromosome	ခရိုမိုဆုန်း
chyme	အချဉ်ပေါက်သောအစာ
cilia	ဆီလီယာအမွှေး
ciliary motion	ဆီလီယာအမွှေးဖြင့် ရွေ့လျားခြင်း
circulation	လှည့်ပတ်စီးဆင်းမှု
circulate	လှည့်ပတ်စီးဆင်းသည်
circulatory	လှည့်ပတ်စီးဆင်းသော
circulatory system	သွေးလှည့်ပတ်မှု စနစ်
claim	အခိုင်အမာဆိုသည်
class	အတန်းအစား
classification	အမျိုးအစားသတ်မှတ်မှု
classify	အမျိုးအစား သတ်မှတ်သည်
clawed	ကုန်ခြစ်သည်
cleavage	ကျောက်တောင်များကွဲခြင်း
climate	ဥတုရာသီ
climax community	သတ္တလောက
climax	အထွဋ်ထိပ်
climax	အထွဋ်ထိပ်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
clipping	ညှပ်ခြင်း
clone	ပုံတူ
cloning	ပုံတူကူးယူခြင်း
close circulatory systems	သွေးလှည့်ပတ်မှု စနစ်များ
coacervate	ကိုလွိုင်များစွာပါဝင်သည့် စေးကပ်သောပျော်ရည်အဆင့်
coal	ကျောက်မီးသွေး
coarse adjustment	ကြမ်းတမ်းသော ချိန်ညှိမှု
coast	ပင်လယ်ကမ်းခြေ
coastal ocean	ကမ်းခြေရှိ သမုဒ္ဒရာ
coastline	ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်း
cocci	ကော့ကိုင်းဘက်တီးရီးယား
coccus	ကော့ကိုင်းဘက်တီးရီးယားများ
cockroach	ပိုးဟပ်
cocoon	ပိုးအိမ်
codominance	အတူလွှမ်းမိုးခြင်း
codon	ကိုဒွန်
coenzyme	ကိုအင်ဇိုင်း
coevolution	ပူးတွဲဆင့်ကဲဖြစ်စဉ်
cohesion	မော်လီကျူးအချင်းချင်း စုဖွဲ့ခြင်းသတ္တိ
cohesive force	ပေါင်းစည်းနေသော အင်အား
collect	စုဆောင်းသည်
collecting duct	စုဆောင်းသည့်ပြွန်
colloidal dispersion	တိုက်မိ၍ ပျံ့နှံ့သွားခြင်း
colon	အူမကြီး
colony	ကိုလိုနီနိုင်ငံ
color blindness	အရောင်မမြင်ရခြင်း
coloration	အရောင်ခြယ်ခြင်း
combat	တိုက်ပွဲ
combination	ပေါင်းစပ်မှု
commensalism	သက်ရှိနှစ်ဦးတွင် တစ်ဦးအတွက် အကျိုးရှိပြီး ကျန်တစ်ဦးအတွက် အကျိုးမရှိသလို အကျိုးလည်းမယုတ်သော ဆက်သွယ်မှု
common	သာမန်
common ancestor	ဘုံဘိုးဘေးဘီဘင်
common cold	ယေဘုယျနာဖျားမှု

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
communicable	ကူးစက်ပျံ့နှံ့တတ်သော
communication	ဆက်သွယ်ခြင်း
community	အသိုင်းအဝန်း
competition	ယှဉ်ပြိုင်မှု
competitive exclusion principle	ယှဉ်ပြိုင်ဖယ်ထုတ်ခြင်း နိယာမ
complementary	ဖြည့်ပေးသော
complete protein	ပရိုတိန်းသက်သက်
complex multicellular	ရှုပ်ထွေးသော ဆဲလ်များစွာပါသည့်
complexity	ရှုပ်ထွေးမှု
compost	သစ်ရွက်ဆွေးမြေဩဇာ
compound	ဒြပ်ပေါင်း
compound eye	ပေါင်းစပ်ထားသော မျက်စိ
compound light microscope	အလင်းသုံး ပေါင်းစပ် အကုကြည့်ကိရိယာ (မိုက်ကရိုစကုပ်)
compound microscope	ပေါင်းစပ် အကုကြည့်ကိရိယာ
concentration	ပြင်းအား
concentration gradient	ပြင်းအားပြောင်းလဲနှုန်း
concept	အယူအဆ
conception	သဏ္ဍတည်ခြင်း
concerning	နှင့် ဆက်နွှယ်၍
conclusion	နိဂုံး
condensation	ငွေ့ရည်ဖွဲ့ခြင်း
conditioned reflex	လေ့ကျင့်ပေးထားသည့်အတိုင်း အလိုအလျောက်တုံ့ပြန်မှု
conditioning	လေ့ကျင့်ပေးမှု
conduct	လုပ်ဆောင်မှု
conduction	လျှပ်ကူးခြင်း
cone	အဝိုင်းထုချွန်
conifer	ထင်းရှူးပင်
coniferous	ထင်းရှူးမျိုး
coniferous forest	ထင်းရှူးတော
conjugation	သဏ္ဍာန်ပြောင်းခြင်း
connective tissue	ချိတ်ဆက်တစ်ရှူး
conservation	ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း
conservation of environment	ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းခြင်း
considered	ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသော
constipation	ဝမ်းချုပ်ခြင်း

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
construct	တည်ဆောက်သည်
consumer	သုံးစွဲသူ
contain	ပါဝင်သည်
content	ပါဝင်မှု
contour farming	ကောက်ကြောင်းအတိုင်း လယ်စိုက်ခြင်း
contour ploughing	ကောက်ကြောင်းအတိုင်း ထယ်ထိုးခြင်း
contraception	သန္ဓေတားခြင်း
contractile vacuole	ကျုံ့နိုင်သော အရည်အိတ်
contribute	ပံ့ပိုးပါဝင်သည်
control	ထိန်းချုပ်သည်
controlled experiment	ထိန်းချုပ်ထားသော စမ်းသပ်ချက်
controlled variable	ထိန်းချုပ်ထားသော ကိန်းရှင်
convergent evolution	တူညီသော ဆင်းကဲဖြစ်စဉ်
convert	ပြောင်းလဲသည်
convulsion	တက်ခြင်း
coordinating system	ဂရပ်/မြေပုံအညွှန်းစနစ်
coordination	ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု
coral	သန္တာ
coral reef	သန္တာကျောက်တန်း
coronary circulation	နှလုံးပတ်သွေးလှည့်ပတ်မှု
coronary artery	နှလုံးပတ်သွေးလွှတ်ကြော
corpus luteum	ဥကြော့ချိန်နှင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်အစောပိုင်းတွင် ပါဝင်သော ယာယီ အင်ဒိုခရိုင်းပစ္စည်း
cortex	ဦးနှောက်အပြင်လွှာ
cortisone	ကော်တီဇုန်း
cotyledon	အစေ့မှပေါက်သော အပင်များရှိ အရွက်လောင်း (ကော်တလီဒန်)
covalent bond	အတူပေါင်းစည်း ချိတ်ဆက်မှု
cover	အဖုံး
cover crop	မြေဆီကာကွယ်ရန်စိုက်ပျိုးသော အပင်
coverslip	ဆလိုက်ပြားပေါ်ကာသည့် ဖန်ပြားအပါး
Cowper's gland	ဆီးကြိုတ်အတွင်းရှိ ဂလင်း (ကောပါးဂလင်း)
Cranial nerve	ဦးနှောက်အာရုံကြော
crayfish	ကျောက်ပုစွန်
crescent	လခြမ်း

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
cretinism	မွေးရာပါသိုင်းရွိုက်ဟော်မုန်းနည်းသည့် ရောဂါ
cricket	ပုရစ်
crisp	ကြွပ်သော
crop	သီးနှံပင်
crop rotation	သီးနှံပင် လှည့်ပေးခြင်း
crop breeding	သီးနှံပင် ပျိုးပင်ဖောက်ခြင်း
crop fertilization	သီးနှံပင် မျိုးစပ်ခြင်း
crop pollination	သီးနှံပင် ဝတ်မှုန်ကူးခြင်း
crossing-over	ကူးသည်
crustacean	အခွံမာ ရေနေသတ္တဝါ
cryptic coloration	ပဟေဠိဆန်သော အရောင်ခြယ်ခြင်း
cultivated plant	စိုက်ပျိုးထွန်ယက်ထားသော အပင်
culture	ထုံးတမ်း
currently	လက်ရှိ
cuticle	လက်သည်းပန်းကုံး
cutting	ညှပ်ခြင်း
cycling	စက်ဘီးစီးခြင်း
cyclonic	မုန်တိုင်းထန်သော
cysteine	စစ္စတင်း
cytokinesis	ဆဲလ်ကွဲခြင်း
cytolysis	ဆဲလ်များပြိုကွဲခြင်း
cyton	ဆိုင်တွန်
cytoplasm	စိုင်တိုပလာစမ်
cytoplasmic division	ဆိုင်တိုပလာစမ်ကွဲခြင်း
cytosine	ဆိုင်တိုဆင်း
cytoskeleton	ဆဲလ်ဖွဲ့စည်းမှု
D	D
damage	ပျက်စီးမှု
dangerous	အန္တရာယ်ရှိသော
dark reaction	အမှောင်ဓာတ်ပြုမှု
Darwinism	ဒါဝင်ဝါဒ
data	အချက်အလက်
daughter cell	ဆဲလ်အသစ်
deamination	မော်လီကျူးမှ အမိုင်နိုအုပ်စု ဖယ်ရှားခြင်း
decay	ယိုယွင်းပျက်စီးသည်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
deciduous	ရွက်ပြတ်
deciduous tree	ရွက်ပြတ်ပင်
decomposer (s)	ပုပ်သိုးအောင်ပြုသူ (များ)
decomposition	ပုပ်သိုးဆွေးမြည့်ခြင်း
decrease	လျော့နည်းသည်
defecation	မစင်စွန့်ခြင်း
defective	အပြစ်အနာအဆာ ရှိသော
defective gene	အပြစ်အနာအဆာ ရှိသော မျိုးဗီဇ
deficiency disease	လျော့နည်းမှုကြောင့်ဖြစ်သည့် ရောဂါ
defoliation	သစ်ရွက်များ ကြွေစေခြင်း
deforestation	သစ်တောပြုန်းခြင်း
degeneration	ယိုယွင်းလာခြင်း
dehydration	ရေဓာတ်ခမ်းခြောက်ခြင်း
dehydration synthesis	ရေဓာတ်ခမ်းခြောက်ခြင်း ဖြစ်ပေါ်မှု
dehydrogenase	ရေသွင်းဖြိုခွဲသည့် အင်ဇိုင်း
deletion	ဖျက်ခြင်း
demand	လိုအပ်ချက်
demographic transition	ဒေသတစ်ခု၏ ဖွား၊ ဝေ၊ ရောဂါဖြစ်ပွားပုံ အပြောင်းအလဲ
demography	ဒေသတစ်ခု၏ ဖွား၊ ဝေ၊ ရောဂါဖြစ်ပွားပုံ လေ့လာမှု
denaturation	သဘာဝပျက်ယွင်းမှု
dendrite	အာရုံကြော အတက်အလက်
denitrification	နိုက်ထရိတ်ကိုလျှော့၍ နိုင်ထရိုဂျင်မော်လီကျူး ထုတ်ခြင်း
denitrifying bacteria	နိုက်ထရိတ်လျှော့သည့် ဘက်တီးရီးယား
density-dependent limiting factor	သိပ်သည်းဆနှင့်နွယ်သော ကန့်သတ်ဖက်တာ
density-independent limiting factor	သိပ်သည်းဆနှင့်မနွယ်သော ကန့်သတ်ဖက်တာ
deoxyribonucleic acid (DNA)	ဒီအောက်စီရိုင်ဘိုနူကလီယစ် အက်ဆစ် (ဒီအန်အေ)
deoxyribose	ဒီအောက်စီရိုင်ဘိုစ်
dependent variable	မှီခိုကိန်းရှင်များ
deplete	လျော့နည်းလာသည်
depletion	လျော့နည်းလာခြင်း
depressant	စိတ်ကျစေသော
dermis	အရေပြားအလွှာ
desalination	ဆားငန်ရေမှ ဆားနှင့် သတ္တုဓာတ်များ ဖယ်ထုတ်ပေးခြင်း
desert	သဲကန္တာရ
desertification	သဲကန္တာရဖြစ်ပေါ်လာခြင်း

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
desirable	လိုချင်ဖွယ်ရာဖြစ်သော
destroy	ဖျက်ဆီးသည်
destruction	ပျက်စီးမှု
detect	သိရှိသည်
detection	သိရှိမှု
determine	ဆုံးဖြတ်သည်
detoxication	အဆိပ်အတောက်ဖယ်ရှားခြင်း
detrimental	ထိခိုက်နစ်နာစေသော
detritus	အမှိုက်သရိုက်
development	ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု
deviation	သွေဖယ်မှု
dextrose	ဒက်စတရိုစ့်
diabetes	သွေးချိုရောဂါ
diagram	ပုံကြမ်း
dialysis	သန့်စင်သောလုပ်ငန်းစဉ်
diaphragm	ရင်ဝမ်းခြားကြွက်သား
diarrhea	ဝမ်းလျှောခြင်း
diastole	နှလုံးကြွက်သားလျှော့ချိန်
diastolic pressure	နှလုံးကြွက်သားလျှော့ချိန် ဖိအား
diatom	ဒိုင်အက်တမ်
dichotomous	ဆန့်ကျင်သဘောရှိသော
dichotomous key	ဆန့်ကျင်သဘောရှိသော အဓိကအချက်
died off	တဖြုတ်ဖြုတ်သေသည်
diet	အစားအစာ
differ	ခြားနားသော
differences	ခြားနားချက်များ
differentiation	ခွဲခြားခြင်း
diffusion	ရောနှောခြင်း
digest	အစာချေသည်
digestion	အစာချေခြင်း
digestive enzyme	အစာချေ အင်ဇိုင်း
digestive juices	အစာချေ အရည်
digestive system	အစာချေ စနစ်
dihybrid	အမျိုးကွဲဖြင့်မျိုးစပ်ထားသော
dihybrid cross	အမျိုးကွဲဖြင့်မျိုးစပ်သည့် ဇယား

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
dilation of blood vessel	သွေးကြောကျယ်ခြင်း
dimorphism	ပုံသဏ္ဍာန်နှစ်မျိုးရှိခြင်း
dinosaur	ဒိုင်နိုဆော
dioxide	ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်
dipeptide	ဒိုင်ပက်တိုဒ်အင်ဇိုင်း
diphtheria	ဆုံဆို့
diploid	ခရိုမိုဇုမ်းနှစ်စုံပါရှိသော
direct harvesting	တိုက်ရိုက် ရိတ်သိမ်းခြင်း
direction	ဦးတည်ချက်
directly	တိုက်ရိုက်
disaccharide	ဒစ်အရက်ခရိုဒ်
disadvantage	ဆိုးကျိုး
disaster	ဘေးအန္တရာယ်
discs	အပြားများ
disease	ရောဂါ
disjunction	အဆက် အဆက် မရှိ
dislocation	လွဲခြင်း
dispersal	ခွဲခြင်း
disposal	ဖယ်ရှားပစ်ခြင်း
dispose	ဖယ်ရှားပစ်သည်
disrupt	နှောင့်ယှက်သည်
dissecting microscope	စိတ်ဖြာလေ့လာသည့် အကုကြည့်ကိရိယာ
dissection	စိတ်ဖြာလေ့လာမှု
dissolve	ပျော်ဝင်သည်
diuretic	ဆီးရွှင်စေသော
diurnal	နေ့အခါကျက်စားသော
diversity	ကွဲပြားမှု
divide	ခွဲသည်
(DNA) deoxyribonucleic acid	(ဒီအန်အေ) ဒီအောက်စီရိုင်ဘိုနူကလီယစ် အက်ဆစ်
DNA fingerprinting	ဒီအန်အေ လက်ဗွေနှိပ်ခြင်း
DNA polymerase	ဒီအန်အေ ပိုလီမာရေးစ်
dominance	လွှမ်းမိုးမှု
dominant	လွှမ်းမိုးသော
dominant gene	လွှမ်းမိုးသော ဝီဇ
dominant species	လွှမ်းမိုးသော မျိုးစိတ်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
dominant trait	လွှမ်းမိုးသော လက္ခဏာ
dormancy	ငုပ်နေမှု
dorsal	ကျောဘက်
double fertilization	နှစ်ထပ် မျိုးစပ်ခြင်း
double helix	နှစ်ထပ် ခရုပတ်
Down's syndrome	မျိုးရိုးဗီဇဆိုင်ရာ ဉာဏ်ရည်မမီရောဂါ (ဒေါင်း ရောဂါလက္ခဏာ)
drainage	ရေစွန့်ထုတ်ခြင်း
drilling	လွန်ပူဖြင့်ဖောက်ခြင်း
drone	မောင်းသူမဲ့လေယာဉ်
drosophila	ယင်ကောင်
drug	ဆေးဝါး
drug abuse	ဆေးဝါးအလွဲသုံးမှု
drug dependence	ဆေးဝါးအပေါ် မှီခိုနေမှု
drug overdose	ဆေးအလွန်အကျွံသုံးခြင်း
duckweed	ပေဒါ
ductless gland	ပြွန်မပါသော ဂလင်း
dump	အမှိုက်ပုံသည်
duodenum	အူသိမ်ဦး
dwarfism	လူပုဖြစ်ခြင်း
dynamic	ပြောင်းလဲစေနိုင်သော
dynamic equilibrium	အရွေ့မျှခြေ
dysentery	ဝမ်းကိုက်ရောဂါ
E	
eagle	လင်းယုန်ငှက်
ear	နားရွက်
ear canal	နားအတွင်းပိုင်း
eardrum	နားစည်
earthworm	တီကောင်
echinoderm	အီခိုင်နိုဒမ် (ကြယ်ငါးမျိုးရိုး)
ecological	ဂေဟစနစ်
ecological niche (s)	ဂေဟစနစ်တွင် ပေါက်ပွားရှင်သန်နိုင်မှု (များ)
ecological pyramid	ဂေဟစနစ် ပိရမစ်
ecological succession	ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာ ဆက်ခံခြင်း
ecologically	ဂေဟစနစ်အရ

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
ecology	အပင်နှင့် သတ္တဝါတို့နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆက်နွှယ်မှုကို လေ့လာခြင်း၊ ဂေဟဗေဒ
economically	တွက်ချေကိုက်စွာ
ecosystem	ဂေဟစနစ်
ecosystem diversity	ဂေဟစနစ် ကွဲပြားမှု
ectoderm	သားလောင်း၏ ကနဦး အပြင်ဘက်အစွန်ဆုံး အလွှာ (အက်တိုဒါမ်)
edema	ဖောရောင်ခြင်း
effective	ထိရောက်သော
effectiveness	ထိရောက်မှု
effector	သက်ရောက်စေသူ
egg	ဥ
ejection	ထုတ်ခြင်း
elbow joint	တံတောင်အဆစ်
electrocardiogram (EGG) or (EKG)	နှလုံးခုန်မှုလှိုင်းများတိုင်းတာစက် (အီးစီဂျီ) သို့မဟုတ် (အီးကေဂျီ)
electron	အီလက်ထရွန်
electron microscope	အီလက်ထရွန် အကုကြည့်ကိရိယာ
electronic balance	အီလက်ထရွန် မျှခြေ
electrophoresis	လျှပ်စစ်သွင်းဖြိုခွဲမှု
element	ဒြပ်
elephantiasis	ဆင်ခြေထောက်ရောဂါ
eliminate	ရှင်းပစ်သည်
elongation region	ရှည်ထွက်သည့် နေရာ
elongation zone	ရှည်ထွက်သည့် အပိုင်း
embolism	သွေးကြောတွင်း သွေးခဲ၊ လေလုံးပြုတ်ထွက်ပြီး ဆို့ခြင်း
embolus	သွေးခဲ၊ လေလုံး
embryo	သားလောင်း
embryo sac	သားလောင်းအိတ်
embryology	သားလောင်းလေ့လာမှုပညာ
embryonic	သားလောင်းနှင့်ဆိုင်သော
embryonic membrane	သားလောင်း အမြှေးပါး
emigration	စွန့်ခွာထွက်ခြင်း
emit	ထုတ်သည်
emphysema	လေအိတ်များအလွန်ကျယ်ပြီး အသက်ရှူမဝသည့်ရောဂါ

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
emulsification	အဆီဆဲလ်များ အစိတ်စိတ်ကွဲခြင်း
enable	ဖွင့်ထားသည်
enamel	ကြော့သား
end product	နောက်ဆုံး ထုတ်ကုန်
endangered species	အန္တရာယ်သင့် မျိုးစိတ်များ
endemic	ဖြစ်ပွားလေ့ရှိသော
endocrine gland(s)	အင်ဒိုခရိုင်း ဂလင်း(များ)
endocrine system	အင်ဒိုခရိုင်း စနစ်
endocrinology	အင်ဒိုခရိုင်း ဗေဒ
endocytosis	ဆဲလ်အတွင်းဆွဲယူထည့်သွင်းခြင်း
endoderm	သားလောင်း၏ ကနဦး အတွင်းဆုံး အလွှာ (အန်ဒိုဒါမ်း)
endoparasite	ကိုယ်အတွင်းနေသော ကပ်ပါး
endoplasmic	အန်ဒိုပလတ်စမစ်
endoskeleton	အတွင်းပိုင်းအရိုးအဖွဲ့အစည်း
endosperm	အစေ့တွင်းတစ်ရှူး
endosperm nucleus	အစေ့တွင်းတစ်ရှူး နူကလီးရပ်
energy flow	စွမ်းအင် စီးဆင်းမှု
energy pyramid	စွမ်းအင် ပိရမစ်
engineering	တည်ဆောက်မှု
engulf	ဝါးမျိုသည်
enlist	စာရင်းသွင်းသည်
enrich	ကြွယ်ဝချမ်းသာစေသည်
environment	ပတ်ဝန်းကျင်
environmental	ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ
environmental impact statement	ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှု ဖော်ပြချက်
enzyme(s)	အင်ဇိုင်း(များ)
enzyme-substrate complex	အင်ဇိုင်း-ဓာတ်ပြုပစ္စည်းအရောအနှော
epicotyl	အစေ့မှပေါက်သော အပင်များရှိ အရွက်လောင်း (ကော်တလီဒန်) အထက် ပင်စည်
epidemic	ကပ်ရောဂါ
epidermis	အရေပြားအပေါ်ဆုံးအလွှာ
epididymis	အက်ပီဒစ်ဒိုင်မစ်
epiglottis	လေပြွန်အဖုံး
epinephrine (adrenaline)	အက်ပီနက်ဖရင်း (အဒရီနယ်လင်း)
epithelium	ကာရံထားသည့် တစ်ရှူးအလွှာ

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
equatorial plane	ဆဲလ်ကွဲချိန် ခရိုမိုဇုမ်းများ ရွေ့သွားသည့် ဝင်ရိုးအလယ်နေရာ
equatorial plate	ဝင်ရိုးအလယ်နေရာတွင် ခရိုမိုဇုမ်းများ၏ စင်တာများတစ်တန်းတည်း ဖြစ်တည်နေမှု
equilibrium	မျှခြေ
era	ခေတ်
erect posture	မတ်လျက်အနေအထား
erosion	တိုက်စားမှု
error	အမှား
Escherichia coli (e. coli)	အက်ရှိချီးရီးရှား ကိုလိုင်း (အီး ကိုလိုင်း)
esophagus	အစာမျိုပြွန်
essential amino acid	မရှိမဖြစ် အမိုင်နိုအက်ဆစ်
estrogen	အီစထရိုဂျင်
estuary	မြစ်ဝ
ethyl alcohol	အီသိုင်းအယ်လ်ကိုဟော
euglena	သစ်ရွက်ပုံ ဆဲလ်တစ်လုံးတည်းရှိသော ဇီဝရုပ် (ယူဂျလီနာ)
eukaryote	ဆဲလ်တစ်လုံးတည်းရှိသော ဇီဝရုပ်
eukaryotic cell	ဆဲလ်တစ်လုံးတည်းရှိသော ဆဲလ်
Eustachian tube	နားစည်ပြွန်
evaporate	အငွေ့ပျံသည်
evaporation	အငွေ့ပျံခြင်း
evidence	အထောက်အထား
evolution	ဆင့်ကဲဖြစ်စဉ်
evolutionary	ဆင့်ကဲဖြစ်ပေါ်လာမှု
evolve	ဆင့်ကဲဖြစ်လာသည်
examination	စစ်ဆေးမှု
except	ခြွင်းချက်
excess	အပို
excessive	ပိုလှူသော
excretion	စွန့်ထုတ်မှု
excretory	စွန့်ထုတ်သော
exercise	လေ့ကျင့်ခန်း
exhalation	ရှူထုတ်ခြင်း
exhale	ရှူထုတ်သည်
exhaust	အင်ဂျင်မှ ထုတ်လွှတ်သော အနီး
exhibit	ခင်းကျင်းပြသသည်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
exist(s)	တည်ရှိမှု(များ)
exocrine gland	ပြင်ပသို့ထုတ်သည့် ဂလင်းများ
exon	မျိုးဗီဇအစိတ်အပိုင်းတစ်ခု
exoskeleton	ပြင်ပအရိုးအဖွဲ့အစည်း
experiment	စမ်းသပ်ချက်
expiration	ရှူထုတ်ခြင်း
explanation	ရှင်းပြခြင်း
explosive	ပေါက်ကွဲစေသော
exponential growth	ကိန်းတူချင်းအဆင့်ဆင့်ထပ်မြောက်၍ရသော တိုးပွားမှု
expose(d)	ထိတွေ့စေသည်
expressed	ဖော်ပြထားသော
expression	ဖော်ပြချက်
extensor	ဆန့်ထုတ်သည့်အရာ
extent	အတိုင်းအတာ
external	ပြင်ပ
external fertilization	ပြင်ပတွင် မျိုးစပ်ခြင်း
external respiration	ပြင်ပတွင် အသက်ရှူခြင်း
extinct	ကွယ်ပျောက်တိမ်ကောသွားသော
extinction	ကွယ်ပျောက်တိမ်ကောခြင်း
extinction of fauna	သက်ရှိတို့ ကွယ်ပျောက်တိမ်ကောခြင်း
extracellular digestion	ဆဲလ်ပြင်ပတွင် အစာချေခြင်း
extract	ထုတ်ယူ၍ရသော အဆီ
eye	မျက်စိ
eyepiece (ocular)	ကြည့်ပေါက် (အော်ကူလာ)
F	
facilitated diffusion	ပံ့ပိုးပေးထားသော ပျံ့နှံ့စိမ့်ဝင်မှု
Fahrenheit scale	ဖာရင်ဟိုက် အတိုင်းအတာ
fallopian tube (oviduct)	သားအိမ်ပြွန် (ဥအိမ်ပြွန်)
fallout	ပေါက်ကွဲမှုမှ အမှုန်များ
family	မိသားစု
fangs	အဆွယ်များ
farsightedness	အနီးမှုန်
fat	အဆီ
fatal	သေစေတတ်သော
fatigue	မောပန်းနွမ်းနယ်သည်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
fatty acid	ဖက်တီးအက်ဆစ်
feather	ငှက်မွှေး
feces	မစင်
feedback	တုံ့ပြန်အကြံပြုချက်
feedback mechanism	တုံ့ပြန်အကြံပြုချက် လုပ်ငန်းစဉ်
female gamete	အမ ဂမိ
female reproductive system	အမ မျိုးပွားစနစ်
femur	ပေါင်ရိုး
fermentation	အချဉ်ဖောက်ခြင်း
fern	ဖန်းပင်
fertilization	မျိုးစပ်ခြင်း
fertilizer(s)	မြေဩဇာကျွေးခြင်း
fetal	သန္ဓေသား
fetal alcohol syndrome	ကိုယ်ဝန်ကာလတွင် အရက်သောက်ခြင်းကြောင့် သန္ဓေသား ဉာဏ်ရည်မဖွံ့ဖြိုးသော လက္ခဏာစု
fetus	သန္ဓေသား
fever	အဖျား
fewer	ပိုနည်းသော
fiber	အမျှင်
fibrin	သွေးခဲစေသောဓာတ် (ဖိုင်ဘရင်)
fibrinogen	ဖိုင်ဘရိုဂျင်
fibrous root system	ဖိုင်ဘရပ်စ်ရင်းမြစ် စနစ်
field	ကွင်း
field of microscope	အကုကြည့်ကိရိယာ၏ မြင်ကွင်း
filament	အမျှင်
filter out	စစ်ထုတ်ခြင်း
filtered	စစ်ထုတ်ထားသော
filtrate	ဇကာစစ်သည်
filtration	ဇကာစစ်ခြင်း
fin	ဆူးတောင်
finches	စာငှက်
fine adjustment	အနုစိတ် ချိန်ညှိမှု
fingerprinting	လက်ဗွေမှတ်သားမှု
finite	ကန့်သတ်ချက်ရှိသော
firm	မြဲသော

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
first filial generation	ပထမမျိုးဆက်
first-level consumer	ကနဦးအဆင့် သုံးစွဲသူ
fission	ထုတ်လွှတ်ခြင်း
flagella	ကျားပွတ်မျှင်များ
flagellum	ကျားပွတ်မျှင်
flatworm	တုတ်ပြားကောင်
flea	သန်း
flexor	ကွေးသည့်အရာ
flipper of whale	ဝေလငါး၏ ရေယက်
florescence	ပန်းပွင့်ခြင်းဖြစ်စဉ်
flow	စီးဆင်းသည်
flow of energy	စွမ်းအင်စီးဆင်းမှု
flower	ပန်း
fluid	အရည်
fluke	ကြက်ကန်းဆန်အိုးတိုးခြင်း
fluoridation	ဖလိုရိုဒ်ခတ်ခြင်း
fluoride	ဖလိုရိုဒ်
folic acid	ဖောလစ်အက်ဆစ်
follicle	အနံ့ထုတ်ဂလင်း
follicle stimulating hormone (FSH)	အနံ့ထုတ်ခြင်းကို လှုံ့ဆော်သော ဟော်မုန်း (FSH)
food allergen	အစားအသောက် ဓာတ်မတည့်သည့်ပစ္စည်း
food chain	ဆင့်ကဲစားစဉ်
food poisoning	အစားအသောက်သင့်သည်
food pyramid	အစားအသောက်ပုံစံ
food vacuole	အစားအရည်အိတ်
food web	အစားအစာ ကွန်ရက်
forceps	ညှပ်
forest conservation	သစ်တောထိန်းသိမ်းခြင်း
form	ပုံစံ
formation	ဖြစ်ပေါ်ခြင်း
formula	ပုံသေနည်း
fossil	ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း
fossil fuel	ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း လောင်စာ
fossil record	ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းမှတ်တမ်း
four o'clock flower	လေးနာရီပန်း

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
fracture	ကျိုးပဲ့ခြင်း
fragment	အပိုင်းအစ
fraternal twin	ညီရင်းအစ်ကိုပမာ အမွှာ
freeze drying	အေးခဲအခြောက်ခံခြင်း
frequently	မကြာခဏ
freshwater	ရေချို
fructose	ဖရက်တိုစ်
fruit	သစ်သီး
fruit fly	သစ်သီးယင်
fumes	အခိုးငွေ့များ
fungi	မို
fungus	မိုတက်ခြင်း
fur	သိုးမွေး
G	
galactose	ဂလက်တိုစ်
galactosemia	မျိုးရိုးဗီဇဆိုင်ရာ ဂလက်တိုစ်မချေဖျက်နိုင်သော ရောဂါ
gall bladder	သည်းခြေ
gallon	ဂါလန်
gallstone	သည်းခြေကျောက်
gamete	ဂမီ
gametogenesis	ဂမီဖြစ်ပေါ်ခြင်း
gamma globulin	ဂမ်မာ ဂလိုဘူလင်
ganglion	အာရုံကြောကလာပ်စည်းစု
gas exchange	ဓာတ်ငွေ့ ဖလှယ်မှု
gaseous exchange	ဓာတ်ငွေ့ဆိုင်ရာ ဖလှယ်မှု
gasoline	ဓာတ်ဆီ
gastric	အစာအိမ်နှင့် သက်ဆိုင်သော
gastric juice	အစာချေရည်
gastro vascular cavity	အစာချေသွေးလှည့်ပတ်မှု စနစ်
gastrula	ဆဲလ်လွှာသုံးခုပါသည့် သားလောင်း
gastrulation	သားလောင်းဖွံ့ဖြိုးမှုအဆင့်
gel electrophoresis	ဂျယ်လျှပ်စစ်သွင်းဖြိုခွဲခြင်း
gene	ဗီဇ
gene expression	ဗီဇဖော်ပြမှု

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
gene frequency	ဗီဇကြိမ်နှုန်း
gene linkage	ဗီဇချိတ်ဆက်မှု
gene mutation	ဗီဇသန္ဓေပြောင်းခြင်း
gene	ဗီဇ
gene(s)	ဗီဇ(များ)
generalization	ယေဘုယျပြုသည်
genetic	ဗီဇဆိုင်ရာ
genetic counseling	ဗီဇဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်း
genetic disease	ဗီဇဆိုင်ရာ ရောဂါ
genetic diversity	ဗီဇဆိုင်ရာ ကွဲပြားမှု
genetic engineering	ဗီဇဆိုင်ရာ တည်ဆောက်ခြင်း
genetic marker	ဗီဇပြုလုပ်သူ
genetic recombination	ဗီဇပြန်လည်ပေါင်းစည်းခြင်း
genetic variation	ဗီဇဆိုင်ရာ မူကွဲများ
genetically	ဗီဇအရ
genetics	ဗီဇပညာ
genome	ဇီဝရုပ်၏ ဗီဇပစ္စည်း
genotype	ဇီဝရုပ်၏ ဗီဇပစ္စည်း အမျိုးအစား
genus	မျိုးစု
geographic isolation	ပထဝီအရ သီးသန့်ဖြစ်တည်မှု
geologic time scale	ဘူမိဗေဒအချိန်စကေး
geotropism	ဆွဲအားအရ အပင်၏အတက်အလက်များ ဖွံ့ဖြိုးမှု
germ theory of disease	ရောဂါပိုး၏ သဘာဝတရား
German measles	ဂျာမန်ဝက်သက်
germination	အညှောက်ပေါက်ခြင်း
gestation period	ကိုယ်ဝန်ဆောင်ကာလ
GH (growth hormone)	GH (ကြီးထွားဟော်မုန်း)
gigantism	လူထွားကြီးဖြစ်ခြင်း
gibberellin	အပင်တို့၏ဖွံ့ဖြိုးမှုကိုပြုပြင်သော ဟော်မုန်း
gill	ပါးဟပ်
gizzard	ကလိစာ
gland	ဂလင်း
global warming	ကမ္ဘာကြီး ပူနွေးမှု
glomerulus	ကျောက်ကပ်ရှိ အာရုံကြောအဆုံးသတ်အစု
glucagon	ဂလူကာဂွန်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
glucose	ဂလူးကို့စ်
glycerol	ဂလိုင်စရော
glycine	ဂလိုင်စင်း
glycogen	ဂလိုင်ကိုဂျင်
glycolysis	ဂလူးကို့စ်မှ စွမ်းအင်ထုတ်ခြင်း
gaiter	ခြေချင်းဝတ်ဖုံး
Golgi body (apparatus)	ဂေါ်ဂီ ဘော်ဒီ (အပရေးတပ်စ်)
gonad	မျိုးပွားအင်္ဂါ
gonadotropin	မျိုးပွားအင်္ဂါ ဟော်မုန်း
gonorrhea	ဆီးပူညောင်းကျရောဂါ
gorilla	မျောက်ဝံ
gout	ဂေါက်ရောဂါ
gradualism	မသိမသာ ပြောင်းလဲရေးဝါဒ
graduated cylinder	အတိုင်းအတာ ဆလင်ဒါ
grafting	ကိုင်းဆက်ကူးခြင်း
gram	ဂရမ်
grana	ဂရာနာ
graph	ပုံပြဂရပ်
grasshopper	ခားခုတ်ကောင်
grassland	မြက်ခင်း
gray matter	ပင်မအာရုံကြောစနစ်၏ အဓိကပစ္စည်း
green algae	အစိမ်းရောင် ရေညှိ
green revolution	အစိမ်းရောင် တော်လှန်ရေး
greenhouse effect	ဖန်လုံအိမ်အာနိသင်
greenhouse gas	ဖန်လုံအိမ် ဓာတ်ငွေ့
grid	မျဉ်း
growth	ကြီးထွားနှုန်း
guanine	ဂွာနင်း
guard cell(s)	အကာအကွယ်ဆဲလ်(များ)
gullet	အစာမျိုပြွန်
gymnosperm	အစေ့ထုတ်ပင်
gypsy moth	ပိုးကောင်မျိုး
H	
habit	အလေ့အထ
habitat	နေထိုင်ရာ

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
habitat fragmentation	မိုးတင်းနေထိုင်ရာ ပျံ့နှံ့မှု
hair follicle	ဆံပင်အိတ်
half-life	သက်တမ်းဝက်
haploid (monoploid)	ခရိုမိုဆုမ်း တစ်စုံသာပါသော (မိုနိုပလိုයිဒ်)
Hardy Weinberg law	ဟာဒီ ဝိန်းဘာဂ် ဥပဒေ
harm	အန္တရာယ်
harmful	အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်သော
harmless	အန္တရာယ်မရှိသော
harvesting	ရိတ်သိမ်းခြင်း
hatching	သားဖောက်ခြင်း
Haversian canal	ဟာဗားရှန်းမြွန်
hay	ကောက်ရိုး
hay fever	ဓာတ်မတည့်မှုကြောင့် နှာရည်ယိုဖျားခြင်း
heart	နှလုံး
heart attack	နှလုံးရောဂါ
heart transplant	နှလုံးအစားထိုးခြင်း
heart-lung machine	နှလုံး-အဆုတ် လည်ပတ်စက်
heart beat cycle	နှလုံးခုန်သံသရာ
helix	ခရုပတ်
hemoglobin	ဟီမိုဂလိုဘင်
hemolysis	သွေးဥနီများကွဲခြင်း
hemophilia	သွေးမခဲသည့်ရောဂါ
heparin	သွေးခဲသည့်ဓာတ် (ဟက်ပရင်)
hepatic artery	အသည်းသွေးလွှတ်ကြော
hepatic portal circulation	အသည်းသွေးပြန်ကြော လည်ပတ်မှု
herb	ဆေးဖက်ဝင်အပင်
herbivore(s)	အရွက်စားသတ္တဝါ(များ)
hereditary	မျိုးရိုးလိုက်သော
heredity	မျိုးရိုးဗီဇ
hermaphrodite	လိင်စုံရှိသော
heterotroph	သူတစ်ပါးထံမှ အော်ဂန်းနစ်ကာဗွန်ကို မှီခိုစားသုံးရသော သက်ရှိ
heterotroph hypothesis	ဟက်ထရိုထရပ် အယူအဆ
heterotrophic	သူတစ်ပါးထံမှ အော်ဂန်းနစ်ကာဗွန်ကို မှီခိုစားသုံးရသော
heterotrophic nutrition	သူတစ်ပါးထံမှ အော်ဂန်းနစ်ကာဗွန်ကို မှီခိုစားသုံးခြင်း

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
heterotrophs	သူတစ်ပါးထံမှ အော်ဂန်းနစ်ကာဘွန်ကို မှီခိုစားသုံးရသော သက်ရှိများ
heterozygous	မျိုးကွဲနှစ်ခုသယ်ဆောင်ထားသော
heterozygous genotype	မျိုးကွဲနှစ်ခုသယ်ဆောင်ထားသော ဇီဝရုပ်၏ ပီဇပစ္စည်း အမျိုးအစား
hibernation	နားထားခြင်း
high blood pressure	သွေးဖိအား မြင့်ခြင်း (သွေးတိုးခြင်း)
high energy bond	စွမ်းအင်ချိတ်ဆက်မှု မြင့်သော
hindbrain	ဦးနှောက်အနောက်ခြမ်း
hip joint	တင်ပါးဆုံရိုး
histamine	ဟစ်စတာမင်း
histidine	ဟစ်တီဒင်း
histology	အကုဇီဝဗေဒလော့လာမှု
histone	ဟစ်တုန်း
homeostasis	ကိုယ်တွင်းတည်ငြိမ်မှု အခြေအနေ
homeowner	အိမ်ပိုင်
hominid	ရှေးခေတ် လူဝံ
homo sapiens	ခေတ်လူ
homologous chromosome	တူညီသောပြယုဂ်ရှိသည့် ခရိုမိုဇုမ်း
homologous structure	တူညီသောပြယုဂ်ရှိသည့် ပစ္စည်း
homozygous	မျိုးတူနှစ်ခုသယ်ဆောင်ထားသော
homozygous genotype	မျိုးတူနှစ်ခုသယ်ဆောင်ထားသော ဇီဝရုပ်၏ ပီဇပစ္စည်း အမျိုးအစား
hoofed animal	ခွာရှိသော သတ္တဝါ
hookworm	ချိတ်တုတ်ကောင်
hormone	ဟော်မုန်း
host	လက်ခံကောင်
hot	ပူသော
hot water bath	ရေပူဖြင့် ရေချိုးကန်
huge	ကြီးမားသော
hull	သင်္ဘောကိုယ်ထည်
humerus	လက်ရိုး
humidity	စိုထိုင်းမှု
hummingbird	ငှက်ပိတုန်း
humoral immunity	အန်တီဘော်ဒီထုတ်သော ကိုယ်ခံအား

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
humus	မြေဆွေး
hunting	အမဲလိုက်ခြင်း
hybrid	ပေါင်းစပ်ထွက်ပေါ်လာသော အမျိုးအစားသစ်
hybrid vigor	မျိုးစပ်ပိုင်ဂါ
hybridization	အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း
hydra	ရေ
hydrocarbon	ဟိုက်ဒရိုကာဗွန်
hydrochloric acid	ဟိုက်ဒရိုကလိုရစ်အက်ဆစ်
hydrogen acceptor	ဟိုက်ဒြိုဂျင်လက်ခံသူ
hydrolysis	ရေသွင်းဖြိုခွဲခြင်း
hydroponics	ရေအသုံးပြုပြီး မြေဆွေးမပါဘဲ စိုက်ပျိုးသည့် နည်းလမ်း
hydrotropism	ရေအသုံးပြုပြီး မြေဆွေးမပါဘဲ စိုက်ပျိုးမှု
hyper parasitism	ကပ်ပါးကောင်အလွန်များပြားခြင်း
hypertension	သွေးတိုးခြင်း
hyperthyroidism	သိုင်းရွိုက်ဟော်မုန်းများခြင်း
hypertonic solution	ဆားပါဝင်မှုမြင့်သည့် ရေဆွဲယူသည့်အရည်
hypocotyl	စေ့မှပေါက်သော အပင်များရှိ အရွက်လောင်း (ကော်တလီဒန်) အောက် အမြစ်အထက်ပိုင်းပင်စည်
hypo secretion	အရည်ထုတ်လုပ်နိုင်မှုနည်းခြင်း
hypothalamus	ဟိုက်ပိုသဲလမတ်စ်
hypothesis	အဆိုကြမ်း
hypothyroidism	သိုင်းရွိုက်ဟော်မုန်းနည်းခြင်း
hypotonic solution	ဆားပါဝင်မှုနည်းသည့် ရေဆွဲယူသည့်အရည်
I	
ibuprofen	အကိုက်အခဲပျောက်ဆေး (အိုင်ဗြိုပရိုဖန်)
ICF (intercellular fluid)	ICF (ဆဲလ်အတွင်းအရည်)
identical	တထေရာတည်းဖြစ်သော
identical twin	တစ်ထေရာတည်းတူသော အမြွှာ
identity	ကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာ
ileum	အူမကြီး
illustrate	ပုံဖော်ပြသသည်
immigration	လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေး
immune	ကိုယ်ခံအား
immune response	ကိုယ်ခံအား တုံ့ပြန်မှု
immune system	ကိုယ်ခံအား စနစ်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
immunity	ခံနိုင်ရည်
inorganic	ဇီဝမူလ မဟုတ်သော
immunization	ကာကွယ်ဆေး
impact	သက်ရောက်မှု
implantation	ကိုယ်တွင်း ထည့်သွင်းထားသော ပစ္စည်း
import	တင်သွင်းသည်
importation	တင်သွင်းမှု
imprint	ဖိရာ
impulse	နှိုးဆွမှု
in vitro fertilization	ပြင်ပတွင် သန္ဓေစပ်ခြင်း
inappropriate	မဆီလျော်သော
inborn immunity	မွေးကတည်းက ခံနိုင်ရည်
inbreeding	နီးစပ်သူမိဘများမှ ပေါက်ဖွားလာခြင်း
incidence	ဖြစ်ပွားမှု ပမာဏ
incisors	ရှေ့သွားများ
include	ပါဝင်သည်
incomplete dominance	မပြည့်စုံသော လွှမ်းမိုးမှု
incomplete protein	မပြည့်စုံသော ပရိုတိန်း
increase	တိုးလာသည်
incubation period	ရောဂါပျိုးချိန်
independent (manipulated) variable	သီးခြားဖြစ်သော (ဖန်တီးပြုလုပ်ထားသော) ကိန်းရှင်
independent assortment	သီးခြားဖြစ်သော အမျိုးမျိုးသော ပစ္စည်းစု
index fossil	ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း ညွှန်းကိန်း
indicate	ညွှန်ပြသည်
indicator	အညွှန်းပြ
individual	တစ်ဦးချင်း
industrial hazard	စက်မှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ဘေးအန္တရာယ်
industrial melanism	စက်မှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ရောင်ခြယ်ဆဲလ်များလာခြင်း
industrialization	စက်မှုလုပ်ငန်းပြောင်းလဲခြင်း
infantile paralysis	မွေးရာပါအကြောသေရောဂါ
infection	ရောဂါကူးစက်မှု
infectious	ရောဂါကူးစက်တတ်သော
infer	ကောက်ချက်ချသည်
inference	ဆိုလိုချက်
inferior vena cava	အောက်သွေးပြန်ကြောမကြီး (အင်ဖီးရီးယား ဝိနာကောဗာ)

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
infinite	ကန့်သတ်မဲ့
inflammation	ရောင်ယမ်းခြင်း
Inflammatory response	ရောင်ယမ်း တုံ့ပြန်မှု
influence	လွှမ်းမိုးမှု
ingestion	မျိုချခြင်း
inhibition center	တားမြစ်မှုစင်တာ
inhalation	ရှူသွင်းခြင်း
inherit	အမွေဆက်ခံသည်
inheritance	အမွေဆက်ခံခြင်း
innate behavior	မွေးရာပါ အပြုအမူ
inorganic compound	ဇီဝမူလ မဟုတ်သော ဒြပ်ပေါင်း
insect	အင်းဆက်ပိုး
insecticide(s)	ပေါင်းသတ်ဆေး(များ)
insectivorous plant	ပေါင်းသတ်ပင်
insert	ထည့်သွင်းသည်
Inspect	စုံစမ်းစစ်ဆေးသည်
inspiration	ဉာဏ်ကွန့်မြူးမှု
instinct	ပင်ကို အသိစိတ်
insulin	အင်ဆူလင်
interaction	အပြန်အလှန်အကျိုးပြုမှု
interbreed(ing)	မျိုးစပ်ခြင်း
Intercellular fluid	ဆဲလ်အတွင်းရှိ အရည်
interference	ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း
interferon	အင်တာဖရွန်
internal development	အတွင်းပိုင်း ဖွံ့ဖြိုးမှု
internal fertilization	အတွင်းပိုင်း သန္ဓေစပ်ခြင်း
internally	အတွင်းပိုင်းဆိုင်ရာ
interneuron	အာရုံကြောအချင်းချင်း ပို့ဆောင်ပေးသော အာရုံကြော
interphase	ဆဲလ်သံသရာအတွင်းရှိ အဆင့်
interspecific competition	မတူသည့်မျိုးရိုးများ ယှဉ်ပြိုင်မှု
intestinal juice	အူအတွင်းမှ အစာချေအရည်
intestine	အူ
intracellular digestion	ဆဲလ်အတွင်း အစာချေမှု
introduce	မိတ်ဆက်သည်
intron	အင်ထရွန်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
invasion	ကျူးကျော်ခြင်း
invasive species	ကျူးကျော်သည့် မျိုးစိတ်များ
inversion	ပြောင်းပြန်လုပ်ခြင်း
invertebrate	ကျောရိုးမဲ့ တိရစ္ဆာန်
investigation	စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း
involuntary muscle	ထိန်းချုပ်မှုမဲ့ ကြွက်သား
involve(ing)	ပါဝင်(သော)
iodine	အိုင်အိုဒင်း
ion	အိုင်းယွန်း
ionic bond	အိုင်ယွန်းနစ် ချိတ်ဆက်မှု
iron	သံ
irradiation	ဓာတ်ရောင်ခြည်သင့်မှု
irritability	စိတ်ဆိုးမာန်ဆိုးဖြစ်မှု
islet of Langerhans	မုန့်ချိုအိတ်အတွင်းရှိ ဆဲလ်
isolated	သီးသန့်ပြုထားသော
isotonic solution	စိမ့်ဝင်ပျံ့နှံ့မှုဖိအားတူသည့် အရည်
isotope	အိုင်ဆိုတုပ်
J	J
jellyfish	ဂျယ်လီငါး
joint	အဆစ်
juvenile hormone	လူပျို/အပျိုပေါက် ဟော်မုန်း
K	K
karyotype	ခရိုမိုဇုမ်းများ စစ်ဆေးမှု
karyotyping	ခရိုမိုဇုမ်းများ စစ်ဆေးခြင်း
kelp forest	ရေအောက်ဂေဟစနစ်
keratin	ကယ်ရာတင်
kernels	ကာနယ်စ်
kidney	ကျောက်ကပ်
kinetic energy	အရွေ့စွမ်းအင်
kingdom(s)	လောက(များ)
Klinefelter's syndrome	ခရိုမိုဇုမ်းအိတ်စ် အပိုပါသော ရောဂါစု (ခလိုင်ဖယ်လ်တာ လက္ခဏာစု)
knee joint	ဒူးဆစ်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
knee-jerk reflex	ခါးဆစ်အတွင်းကျောရိုးမကို စစ်ဆေးရန် ဒူးကိုခေါက်၍ အလိုအလျောက်တုံ့ပြန်မှုကိုကြည့်ခြင်း
knowledge	ဗဟုသုတ
L	L
labor	အလုပ်သမား
laboratory	ဓာတ်ခွဲခန်း
labyrinth	ဝင်္ကံပါ
lack	မရှိသော
lactase	လက်တေ့စ်
lacteal	အူသိမ်ထဲရှိ ပြန်ရည်ကြောစနစ်
lactic acid	လက်တစ်အက်ဆစ်
lactose	လက်တို့စ်
ladybug	လေဒီဘတ် ပိုးတောင်မာ
lake	ရေကန်
Lamarckism	လက္ခဏာများ လက်ဆင့်ကမ်းခြင်း
lamella	အရိုးကိုဖုံးထားသော အလွှာပါး
lancet	ခွဲစိတ်ဓားငယ်
landfill	ဖို့မြေ
large intestine	အူမကြီး
larva	ပိုးလောက်လန်း
larynx	လေမြွန်
latitude	လတ္တီကျု
law of dominance	လွှမ်းမိုးမှု ဥပဒေသ
law of independent assortment	သီးခြားဖြစ်သော အမျိုးမျိုးသော ပစ္စည်းစုတို့၏ ဥပဒေသ
law of segregation	ခွဲခြားမှု ဥပဒေသ
law of use and disuse	အသုံးပြုမှုနှင့် အသုံးမပြုမှု ဥပဒေသ
laxative	ဝမ်းနှုတ်ဆေး
layering	အထပ်အထပ်ပြုလုပ်ခြင်း
loop of Henle	ကျောက်ကပ်အတွင်းရှိ ယူပုံစံမြွန်
leaf sheath	သစ်ရွက်အရွက်
leaflet	လက်ကမ်းစာစောင်
leaks	ယိုစိမ့်မှု
learning	သင်ယူနေသည်
least	အနည်းဆုံး
legume	ပဲတောင့်ရှည်ပဲ

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
leguminous plant	ပဲတောင့်ရှည်သီးသည့် အပင်
lens	မှန်ဘီလူး
leopard	ကျားသစ်
leucine	လူစင်း
leukemia	သွေးကင်ဆာတစ်မျိုး (လူကီးမီးယား)
leukocyte	သွေးဥဖြူတစ်မျိုး (လူကိုဆိုက်)
lichen(s)	သစ်ကပ်မှော်(များ)
life cycle	ဘဝ သံသရာ
lifespan	ဘဝသက်တမ်း
ligament	အရွတ်
light microscope	အလင်းအသုံးပြု အကုကြည့်ကိရိယာ
light-dependent reaction	အလင်းကိုမှီခိုသော ဓာတ်ပြုမှု
lily	လီလီပန်း
limestone	ထုံးကျောက်
limit	ကန့်သတ်မှု
limiting factor(s)	ကန့်သတ်ထားသော အချက်(များ)
limiting nutrient	ကန့်သတ်ထားသော အစာအာဟာရ
litmus paper	လစ်တမတ်စက္ကူ
linked gene	ချိတ်ဆက်နေသည့် မျိုးဗီဇ
lipase	လိတ်ပေ့စ်
lipid	အဆီ
lipid bilayer	လစ်ပစ် နှစ်ထပ်အလွှာ
lithosphere	ကျောက်သားအလွှာ
liver	အသည်း
livestock	ခြံမွေးတိရစ္ဆာန်
lizard	ပုတ်သင်
lobster	ပုစွန်ထုတ်
lock	လော့ခ်ချသည်
lockjaw	မေးခိုင်
locomotion	လှုပ်ရှားသွားလာမှု
log	မှတ်တမ်း
logging	မှတ်တမ်းယူထားသည်
logistic growth	လူဦးရေ တိုးတက်နှုန်း
longitudinal muscle	ဒေါင်လိုက်ကြွက်သား
louse	သန်း

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
lubricating oil	ချောဆီ
luminescent	တောက်ပသော
lung	အဆုတ်
Luteinizing hormone (LH)	လူတီနိုင်းဇင်း ဟော်မုန်း (LH)
lymph	ပြန်ရည်
lymph gland	ပြန်ရည်ဂလင်း
lymph node	ပြန်ရည်အထုံး
lymph vessel	ပြန်ရည်ကြော
lymphatic system	ပြန်ရည်ကြောစနစ်
lymphocyte	သွေးဖြူဥ
lysosome	လိုင်ဆိုဆုမ်း
M	
macroevolution	အကြီးစားဆင့်ကဲဖြစ်စဉ်
macromolecule	မော်လီကျူးအကြီး
maggot	လောက်
magnification	အကြီးချဲ့ခြင်း
maintaining	ထိန်းသိမ်းခြင်း
malaria	ငှက်ဖျား
malathion	မာလာသီယွန် ပိုးသတ်ဆေး
malfunction	ဆောင်ရွက်မှုမမှန်ကန်ခြင်း
malignant	ကင်ဆာ
malnutrition	အာဟာရမပြည့်ဝခြင်း
maltase	မောလ်တေ့စ်
maltose	မဲလ်တို့စ်
mammal(s)	နို့တိုက်သတ္တဝါ(များ)
mammary gland	နို့ဂလင်း
manage	စီမံသည်
manageable	စီမံနိုင်သော
mane	လည်ဆံမွေး
manipulated (independent) variable	ဖန်တီးပြုလုပ်ထားသော (သီးခြားဖြစ်သော) ကိန်းရှင်
manufacturing	ထုတ်လုပ်ခြင်း
marine	ရေနေ
marine biome	ရေနေဇီဝများ
marrow	ချဉ်ဆီ
marsupial	မာဆူပီရယ်မျိုးစိပ်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
mass	ဒြပ်ထု
mass extinction	အကြီးအကျယ် တိန်ကောခြင်း
mass number	ဒြပ်ထုနံပါတ်
mate	မိတ်လိုက်သည်
material	ပစ္စည်း
maternal immunity	မိခင်ထံမှ ကိုယ်ခံအား
melting	အရည်ပျော်ခြင်း
measles	ဝက်သက်
measurement	အတိုင်းအတာ
mechanism	စက်မှုစနစ်
medulla oblongata	ဦးနှောက်ရို အစိတ်အပိုင်း (မဒါလာ အော့ဘ်လွန်းဂေးတာ)
meiosis	ဆဲလ်ကွဲခြင်း
melanin	မယ်လနင်
melanocyte cell	ရောင်ခြယ်ဆဲလ်
melt(ing)	ပျော်(သည်)
membrane	အမြှေးပါး
Mendelism	မန်ဒယ်အယူဝါဒ
meninges	ဦးနှောက်အမြှေးပါး
meningitis	ဦးနှောက်အမြှေးရောင်ခြင်း
meniscus	တစ်ဖက်ချိုင့်ပြီး တစ်ဖက်ခုံးနေသော
menopause	သွေးဆုံးခြင်း
menstrual cycle	ရာသီစက်ဝန်း
menstruation	ရာသီပန်းပွင့်ချိန်
mention	ဖော်ပြသည်
mesentery	အူဘေးပတ်လည် ချိတ်ထားသောတစ်ရှူး
mesoderm	သားလောင်း၏ ကနဦး အလယ်အလွှာ (မီဆိုဒါမ်း)
mesophyll	မီဆိုဖီးလ်
mesophyte	မီဆိုဖိုက်
messenger RNA (mRNA)	သတင်းပို့ အာအန်အေ (mRNA)
metabolic	ဇီဝဖြစ်စဉ်နှင့်ဆိုင်သော
metabolic waste	ဇီဝဖြစ်စဉ် စွန့်ထုတ်မှု
metabolism	ဇီဝဖြစ်စဉ်
metal	သတ္တု
metamorphic rock	အသွင်ပြောင်းကျောက်
metaphase	ဆဲလ်ကွဲသည့် ဒုတိယအဆင့်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
metastasis	ကင်ဆာဆဲလ်များ အခြားနေရာသို့ ပျံ့ပွားခြင်း
method	နည်းလမ်း
methylene blue	မီသိုင်းလင်း ဘလူး
metric ruler	မက်ထရစ်ပေတံ
metric system	မက်ထရစ်စနစ်
microbe(s)	အကူဇီဝ ပိုးမွှား(များ)
microclimate	ကန့်သတ်ထားသည့်နေရာ၏ အခြေအနေ
micro dissection	အသေးစား ခွဲစိတ်မှု
microfilament	အလွန်သေးငယ်သော အမျှင်
micrometer	မိုက်ခရိုမီတာ
micronucleus	မိုက်ခရိုနူကလီးရပ်စ်
microorganism	အလွန်သေးငယ်သော ဇီဝရုပ်
microscope	အကူကြည့်ကိရိယာ
microscopic	အကူကြည့်ကိရိယာနှင့် ဆိုင်သော
microtubule	အလွန်သေးငယ်သော မြွန်
midbrain	ဦးနှောက်အလယ်ပိုင်း
migration	ရွှေ့ပြောင်းခြင်း
milk	နို့
milk tooth	ကနဦးပေါက်သည့်သွား
milligram	မီလီဂရမ်
milliliter	မီလီလစ်တာ
millimeter	မီလီမီတာ
mimicry	တု၍ငိုသံ
mineral	သတ္တုဓာတ်
mitochondria	မိုက်တိုခွန်ဒရီယား
mitochondrion	မိုက်တိုခွန်ဒရီယွန်
mitosis	ဆဲလ်ကွဲခြင်း
mitotic cell division	ထပ်တူညီဆဲလ်ထွက်စေသည့် ဆဲလ်ကွဲခြင်း
mixture	ရောစပ်ခြင်း
model	ပုံစံ
modification	ပြုပြင်မွမ်းမံခြင်း
molar	အံသွား
mold	မို
molecular	မော်လီကျူးဆိုင်ရာ
molecular formula	မော်လီကျူးပုံသေနည်း

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
molecule(s)	မော်လီကျူး(များ)
Mollusca	ခရု
mollusk	ခရုမျိုး
Monera	မိုနီရာ
monocotyledon	စေ့ရွက်တစ်ခုတည်းပါသော
monocycle	ဘီးတစ်ခုတည်းပါသော
monohybrid cross	အမျိုးတူဖြင့်မျိုးစပ်သည့် ဇယား
monomer	အခြားအလားတူမော်လီကျူးနှင့် ပေါင်းနိုင်သည့် မော်လီကျူးတစ်ခု
monoploid	ခရိုမိုဇမ်း တစ်စုံတည်းပါသော
monosaccharide	မိုနိုဆက်ခရိုဒ်
monoxide	မိုနောက်ဆိုဒ်
morphine	မော်ဖင်း
morphology	ရုပ်သွင်သဏ္ဍာန်
mortality	အသေအပျောက်
morula	မော်ရူလာ
mosaic	အရာဝတ္ထုမျိုးစုံကို ဖွဲ့စပ်၍သရုပ်ဖော်ထားပုံ
mosquito	ခြင်
moss(es)	ရေညှိ
moth	ပိုးဖလံ
motile	လှုပ်ရှားနိုင်သော
motility	လှုပ်ရှားမှု
motor nerve	လှုပ်ရှားမှုနှင့်ဆိုင်သော အာရုံကြော
motor neuron	လှုပ်ရှားမှုနှင့်ဆိုင်သော နူရွန်
movement	လှုပ်ရှားမှု
mucous membrane	အချွဲအမြှေး
mucus	အချွဲ
multicellular	ဆဲလ်များစွာပါသော
multiple allele(s)	အယ်လေးများစွာ
multiple birth	အကြိမ်များစွာ မွေးဖွားမှု
multiple-gene inheritance	မြောက်များစွာသော မျိုးရိုးဗီဇ ဆက်ခံမှု
multiple	မြောက်များစွာသော
multiply	မြှောက်သည်
mumps	ပါးချိုတ်
muscle	ကြွက်သား

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
muscle contraction	ကြွက်သားကျုံ့မှု
muscle fatigue	ကြွက်သား ပင်ပန်းနွမ်းနယ်မှု
muscular	ကြွက်သားနှင့်ဆိုင်သော
muscular system	ကြွက်သား စနစ်
mushroom	မုန့်
mussel	ယောက်သွား
mutagen	သန္ဓေပြောင်းစေသော ပစ္စည်း
mutagenic agent	သန္ဓေပြောင်းစေသော ပစ္စည်း
mutant	သန္ဓေပြောင်းသတ္တဝါ
mutate(d)	သန္ဓေပြောင်း(ထားသော)
mutation	သန္ဓေပြောင်းခြင်း
mutualism	နှစ်ဦးနှစ်ဖက်
mycelia	မို၏ဇီဝလုပ်ငန်းစဉ်လုပ်သည့်အပိုင်း
mycelium	မို၏ဇီဝလုပ်ငန်းစဉ်လုပ်သည့်အပိုင်းများ
myelin sheath	မိုင်လင်အလွှာ
myofibril	မိုင်ယိုဖိုင်ဘရီး
myopia	မိုင်ယိုပီးရား
N	
narcotic drug	မူးယစ်စေသော ဆေးဝါး
nasal cavity	နှာခေါင်းပေါက်
natural immunity	သဘာဝ ကိုယ်ခံအား
natural selection	သဘာဝ ရွေးချယ်မှု
naturally	သဘာဝ အတိုင်း
nature and nurture controversy	သဘာဝနှင့် ပြုစုပျိုးထောင်မှု အငြင်းပွားစရာ
nearby	အနီးတစ်ဝိုက်
nearsightedness	အဝေးမှုန်
nectar	ဝတ်မှုန်
negative feedback	အပြုသဘောမဆောင်သော တုံ့ပြန်အကြံပြုချက်
negative	အနုတ်သဘာဝ
nematode	တုတ်ကောင်
nephron	ကျောက်ကပ်၏ပင်မယူနစ်
nerve	အာရုံကြော
nerve cell (neuron)	အာရုံကြောဆဲလ် (နူယွန်)
nerve cord	အာရုံကြောမ
nerve fiber	အာရုံကြောမျှင်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
nerve impulse	အာရုံကြော လှုံ့ဆော်မှု
nerve net	အာရုံကြော ကွန်ရက်
nervous system	အာရုံကြော စနစ်
neural plate	အာရုံကြောစနစ်၏ အဓိကဖွံ့ဖြိုးမှုစနစ်
neurohormone (neurotransmitter)	နူရိုဟော်မုန်း (အာရုံကြောအတွင်း လှုံ့ဆော်မှုကို ပေးပို့မှုများ)
neuromuscular junction	အာရုံကြောနှင့်ကြွက်သားဆုံချက်
neuron	အာရုံကြောဆဲလ်
neurotransmitter	အာရုံကြောအတွင်း လှုံ့ဆော်မှုကို ပေးပို့မှုများ
neutral	ဘက်မလိုက်သော
neutralization	ဓာတ်ပြယ်ခြင်း
neutron	နျူထရွန်
niche(s)	နံရံလိုင်ပေါက်
nicotine	နစ်ကိုတင်း
night blindness	ညဘက်မမြင်ရခြင်း
nitrification	အမိုးနီးယားဒြပ်ပေါင်းများကို ဓာတ်တိုး၍ နိုက်ထရိုဂျင်ဖြစ်လာအောင်ပြုခြင်း
nitrifying bacteria	နိုက်ထရိုဂျင်ဖြစ်လာအောင်ပြုပေးသည့် ဘက်တီးရီးယား
nitrogen cycle	နိုက်ထရိုဂျင်သံသရာ
nitrogen fixation	နိုက်ထရိုဂျင်ကို အမိုးနီးယားပြောင်းခြင်း
nitrogen-fixing bacteria	အမိုးနီးယားပြောင်းသည့် ဘက်တီးရီးယား
nitrogenous	နိုက်ထရိုဂျင်နှင့်ဆိုင်သော
nitrogenous waste	နိုက်ထရိုဂျင်နှင့်ဆိုင်သော စွန့်ထုတ်မှု
nocturnal	ညမှကျက်စားသော
node	အဖုငယ်
nodule	အဖု
noise pollution	ဆူညံသံဖြင့် ညစ်ညမ်းမှု
non-communicable	မကူးစက်နိုင်သော
nondisjunction	ဆဲလ်ကွဲချိန်တွင် မှန်ကန်စွာမကွဲနိုင်ခြင်း
no placental mammal	အချင်းဖြင့်မွေးခြင်းမဟုတ်သော နို့တိုက်သတ္တဝါများ
nonrenewable resources	ပြန်လည်အသစ်ပြုလုပ်မရနိုင်သော ရင်းမြစ်များ
nonvascular plant	အစာရေကြောမပါသော အပင်
noradrenaline	နော်အဒရီနာလင်း
nostril	နာခေါင်း
notochord	သားလောင်းဘဝရှိ အရိုးပျော့
nourish	အာဟာရဖြစ်စေသည်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
nuclear fuel	အနုမြူလောင်စာ
nuclear membrane (envelope)	နူကလီးရားအမြှေး (စာအိတ်)
nuclei	နူကလီးရိုင်း
nucleic acids	နူကလီးရစ် အက်ဆစ်
nucleoli	နူကလီအိုလိုင်း
nucleolus	နူကလီအိုလပ်စ်
nucleotide	နူကလီအိုတိုင်း
nurture	ပြုစုစောင့်ရှောက်သည်
numerous	မြောက်များစွာသော
nutrient(s)	အစာအာဟာရ(များ)
nutrition	အာဟာရ
nutritional	အာဟာရပြည့်ဝသော
nymph	ပိုးတုံးလုံး
O	
objective	ရည်မှန်းချက်
observation	လေ့လာခြင်း
observe	လေ့လာသည်
obtain	ရယူသည်
occasionally	အခါအားလျော်စွာ
occur	ဖြစ်ပေါ်သည်
octopus	ရေဘဝဲ
ocular	အမြင်အာရုံဆိုင်ရာ
official	တရားဝင်
offset	ခုန်မိသည်
offspring	အကောင်ပေါက်
olfaction	ဂန္ဓာရုံ
olfactory bulb	ဂန္ဓာရုံဗူး
olfactory cell	ဂန္ဓာရုံဆဲလ်
omnivore	အစုံစား သတ္တဝါ
oncogene	ကင်ဆာဖြစ်စေသောမျိုးဗီဇ
one gene-one polypeptide hypothesis	မျိုးဗီဇတစ်ခု- ပိုလီပက်တိုင်းတစ်ခု အယူအဆ
ontogeny	ဇီဝရုပ်တစ်ခုဖြစ်ပေါ်ဖွံ့ဖြိုးမှု
oocyst	သားလောင်းအိတ်
oocyte	ဥအိမ်အတွင်း ဥမဖြစ်ခင်ဆဲလ်မကွဲမီ ဆဲလ်
oogenesis	ဥဖြစ်ပေါ်လာခြင်း

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
open circulatory system	ပိတ်မထားသော သွေးလှည့်ပတ်မှု စနစ်
operon	မျိုးရိုးဗီဇအစုပါဝင်သော ဗီဇရှုပ်ဒီအန်အေ၏ လုပ်ဆောင်မှုယူနစ်
opinion	ထင်မြင်ချက်
opium	ဘိန်း
opossum	အပေါ့ဆမ် သားပိုက်ကောင်ငယ်တစ်မျိုး
opportunity	အခွင့်အလမ်း
optic nerve	အမြင်အာရုံကြော
optical microscope	အကျပြည့်ကိရိယာ
optimum	အကောင်းဆုံး
order	အစီအစဉ်
organ	ကိုယ်အင်္ဂါ
organ system	ကိုယ်အင်္ဂါ စနစ်
organelle(s)	အော်ဂဲန်နယ်(များ)
organic	အော်ဂဲန်နစ်၊ သက်ရှိဆိုင်ရာ
organic acid	ဇီဝမူလအက်ဆစ်
organic compound	အော်ဂဲန်နစ်ဓာတ်ပေါင်း
organism	ဇီဝရှုပ်
osmosis	တစ်ဘက်သတ်စိမ့်ဝင်ခြင်း
osmotic potential	စိမ့်ဝင်ယုံ့နှံ့နိုင်ချေ
osmotic pressure	စိမ့်ဝင်ယုံ့နှံ့သော ဖိအား
ossification	အရိုးဖြစ်တည်မှု
osteoarthritis	အရိုးအဆစ်ရောင်ခြင်း
osteoblast	အရိုးဖြစ်ဆဲလ်များ
osteocyte	အရိုးပျက်ဆဲလ်များ
osteology	အရိုးဖြစ်ပေါ်မှုဗေဒ
osteoporosis	အရိုးပွခြင်း
outbreeding	နီးစပ်မှုမရှိသော မိဘများမှ ပေါက်ဖွားခြင်း
ova	ဥ
ovaries	ဥအိမ်များ
ovary	သားဥအိမ်
overall	အားလုံး
overfishing	အလွန်အကျွံငါးဖမ်းခြင်း
overgraze	အလွန်အကျွံစားကျက်သုံးစွဲမှု
overproduction	အလွန်အကျွံထုတ်လုပ်မှု
oviduct	ဥမြွန်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
oviparity	ဥဥခြင်း
oviparous	ဥဥသော
ovulation	သားဥကြွေခြင်း
ovule	အမမျိုးဆဲလ်ပါသော ဥအိမ်၏အစိတ်အပိုင်း
ovum	သားဥ
oxidation	ဓာတ်တိုးသည်၊ အောက်ဆီဒိုက်ဖြစ်ခြင်း
oxygen consumption	အောက်စီဂျင်သုံးစွဲခြင်း
oxygen cycle	အောက်စီဂျင်သံသရာ
oxygen-carbon dioxide cycle	အောက်စီဂျင်-ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ် သံသရာ
oxyhemoglobin	အောက်စီဟေမိုဂလိုဘင်
oyster	ကမာ
ozone	အိုဇုန်းလွှာ
ozone layer	အိုဇုန်းအလွှာ
ozone shield	အိုဇုန်းအကာ
P	
pacemaker	နှလုံးခုန်စက်
paired	တွဲချိတ်ထားသော
Paleozoic	ပလီရိုဇိုင်းရစ်
palisade mesophyll	ပလီဆိတ်မီဆိုဖီးလ်
pancreas	မုန့်ချိုအိတ်
pancreatic duct	မုန့်ချိုအိတ်ပြွန်
pancreatic juice	မုန့်ချိုအိတ်အရည်
paramecium	ရေချိုနေဆဲလ်တစ်လုံးတည်းရှိ သတ္တဝါ
parasite	ကပ်ပါးကောင်
parasitic relationship	ကပ်ပါးဆက်နွယ်မှု
parasitism	ကပ်ပါးကပ်ခြင်း
parasympathetic nervous system (PNS)	ဆင်ပါသက်တစ် အာရုံကြောစနစ်ကို ထိန်းညှိပေးသော စနစ် (PNS)
parathyroid hormone	ပါရာသိုင်းရွိုက်ဟော်မုန်း
parent cell	မိဘဆဲလ်
parent generation	မိဘမှထုတ်လုပ်ခြင်း
parental care	မိဘစောင့်ရှောက်မှု
parietal lobe	နောက်စေ့အဖု
parrot	ကြက်တူရွေး

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
Parthenogenesis	သဘာဝအတိုင်းလိင်မဲ့ မျိုးပွားခြင်း
partial	တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း
particular	အတိအကျဖြစ်သော
passive immunity	ကိုယ်တိုင်ထံမှထွက်ခြင်းမဟုတ်သော ကိုယ်ခံအား
passive transport	ကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်ခြင်းမဟုတ်သော သယ်ယူမှု
pasteurization	အပူပေး၍ပိုးသတ်ခြင်း
patella	ခုံညှင်းရိုး
pathogen(s)	ရောဂါပိုးမွှား(များ)
pathogenic	ရောဂါဖြစ်စေသော
peat	မြေဆွေးစိုင်
pedigree	မျိုးရိုးစဉ်ဆက်ကိုပြသော
pedigree chart	မျိုးရိုးစဉ်ဆက်ကိုပြသော တရားဝင်မှတ်တမ်း
peer review	အချင်းချင်းပြန်လည်သုံးသပ်မှု
pellagra	ဗိုက်တာမင်ဘီသရီးချို့တဲ့မှုရောဂါ
pelvis	တင်ပါးဆုံ
penicillin	ပန်နီဆီလင်
penis	ယောက်ျားလိင်အင်္ဂါ
pepsin	ပက်ပ်ဆင်
peptic ulcer	အစာအိမ်အနာ
peptidase	ပက်ပ်တိုက်ဒေစ်
peptide bond	ပက်ပ်တိုက်ချိတ်ဆက်မှု
percentage	ရာခိုင်နှုန်း
perennial	နှစ်နှစ်ခံပင်
perform	လုပ်ဆောင်သည်
pericardium	နှလုံးအကာအမြှေး
period	ကာလ
peripheral nervous system	ပင်မမဟုတ်သော အာရုံကြောစနစ်
peristalsis	အူများလှုပ်ရှားမှု
permafrost	ဝင်ရိုးစွန်းဒေသ အေးခဲနေသော မြေလွှာ
permeable	စိမ့်ဝင်နိုင်သော
permit	ခွင့်ပြုသည်
perspiration	အငွေ့ပျံခြင်း
pest	အဖျက်ပိုးမွှား
pesticide(s)	ပိုးသတ်ဆေး(များ)
petal	ပွင့်ချပ်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
petri dish	ဖန်ခွက်ပြား
petrification	ကျောက်အဖြစ်သို့ ရုပ်ပြောင်းသွားခြင်း
pH indicator	pH ညွှန်ပြစက်
pH scale	pH အတိုင်းအတာ
phagocyte	ဝါးမြိုသောဆဲလ်
phagocytosis	ဝါးမြိုခြင်း
pharynx	အစာပြွန်
phase contrast microscope	အဆင့်နှိုင်းယှဉ် အကုကြည့်ကိရိယာ
phenol	ဖီနောလ်
phenotype	ဇီဝရုပ်၏ ပီဇေပစ္စည်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်အတုံ့အလှည့် မှရရှိလာသော ဝိသေသများ
phenylalanine	ဖီနိုင်းအယ်လနင်း
phenylketonuria(PKU)	ဖီနိုင်းကီတိုယူရီးယား (PKU)
pheromone	ဖီရိုမုန်း
phloem	ဖလိုရမ်
phosphate	ဖော့စ်ဖိတ်
phospholipid	ဖော့စ်ဖိုလစ်ပစ်
phosphorus	ဖော့စ်ဖရပ်စ်
phosphorylation	ဇီဝမူလဒြပ်ပေါင်းသို့ ဖော့စ်ဖိတ်ပေါင်းထည့်သည့် ဇီဝဓာတုဖြစ်စဉ်
photic zone	နေရောင်ခြည်ရရှိသော သမုဒ္ဒရာမျက်နှာပြင်
photolysis	အလင်းထည့်ဖြိုခွဲခြင်း
photon	ဖွန်တွန်
photosynthesis	အလင်းရောင်စွမ်းအင်ဖြင့် အစာချက်လုပ်ခြင်း
phototropism	အပင်နှင့်သတ္တဝါတို့ အလင်းကိုတုံ့ပြန်မှု
phylum	အမျိုးအစား
physical	ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ
physiology	ဇီဝကမ္မဗေဒ
physiotherapy	အကြောအဆစ်တို့ လှုပ်ရှားစေပြီးကုသခြင်း
phytoplankton	သမုဒ္ဒရာအတွင်းရှိ အဓိကပါဝင်မှု
pigment	ရောင်ခြယ်
pill	ဆေးလုံး
pimple	ဝက်ခြံ
pineal	ပီနီရယ်ဂလင်း
pineal body	ပီနီရယ် ပစ္စည်း

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
pinocytosis	ဆဲလ်အတွင်းသို့ အရည်ထိုးထည့်ခြင်း
pioneer	ရှေ့ဆောင်သူ
pioneer species	ရှေ့ဆောင်သူ မျိုးစိတ်များ
pistil	ပန်းပွင့်ရှိ အမမျိုးပွားအင်္ဂါ
pituitary dwarfism	ပစ်တျူရီထရီကြောင့် အရပ်ပုရခြင်း
pituitary gland	ပစ်တျူရီထရီ ဂလင်း
placenta	အချင်း
placental mammal	အချင်းဖြင့်မွေးသော နို့တိုက်သတ္တဝါ
placental membranes	အချင်းကိုအုပ်ထားသည့် အမြှော်
plague	ပလိပ်ရောဂါ
plankton	ပလန်တွန်
plant	အပင်
plasma	သွေးရည်ကြည်
plasma membrane	သွေးရည်အမြှေးပါး
plasmid	ပလတ်စ်မစ်
plasmolysis	ရေဓာတ်ခမ်းခြောက်၍ အပင်၏ပရိုတိုဘလတ်စ်ဆဲလ်များ သိပ်သည်းခြင်း
plastid	ရောင်ခြယ်/အစာပါသော အပင်ဆဲလ်၏ ဆိုင်တိုပလာဇမ်တွင်းရှိ ဇီဝရုပ်သေးများ
platelet	သွေးဥမွှား
Platyhelminthes	တုတ်ပြားကောင်
pleura	အဆုတ်ကိုအုပ်ထားသည့်အလွှာ
pleural cavity	အဆုတ်အတွင်းပိုင်းအခေါင်း
plexus	ရှုပ်ထွေးမှု
pneumonia	အဆုတ်အအေးမိခြင်း
poaching	သတ္တဝါများကို ဥပဒေမဲ့ ဖမ်းဆီး။ တိုက်ခိုက်ခြင်း
point mutation	တစ်ချက်ဘဲ သန္ဓေပြောင်းခြင်း
poisonous	အဆိပ်ပါဝင်သော
polar zone	ပိုလာဒေသ
pole	ဝင်ရိုး
polio	အကြောသေရောဂါ
pollen grain	ဝတ်မှုန်အမှုန်များ
pollen tube	ဝတ်မှုန်ပြွန်
pollination	ဝတ်မှုန်ကူးခြင်း
pollutant	ညစ်ညမ်းစေသော ပစ္စည်း

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
pollution	ညစ်ညမ်းမှု
polygenic	မျိုးဗီဇများစွာနှင့် ဆက်နွယ်နိုင်သော
polygenic traits	လက္ခဏာများ
polymer	ပိုလီမာ
polymerase chain reaction(PCR)	ဒီအန်အေအပိုင်းအစများ ပွားလာစေခြင်း (PCR)
polymorphism	နှစ်ခု သို့မဟုတ် ၎င်းထက်ပိုသော လုံးဝကွဲပြားသည့် ရုပ်သဏ္ဍာန်ဖြစ်လာခြင်း
polyp	အလုံး
polypeptide	ပိုလီပက်တိုင်း
polyploidy	ခရိုမိုဇုမ်း အစုံများစွာပါသော
polysaccharide	ပိုလီဆက်ခရိုင်း
pond	ကန်
population	လူဦးရေ
population density	လူဦးရေ ထူထပ်မှု
population genetics	လူဦးရေ မျိုးရိုးဗီဇဆိုင်ရာ
positive feedback	အပြုသဘော တုံ့ပြန်အကြံပြုချက်
posterior	အနောက်ဘက်
potential	အလားအလာရှိသော
pouched mammal	အိတ်ပါသည့် နို့တိုက်သတ္တဝါ
precipitation	အနည်ကျခြင်း
predation	တိုက်ခိုက်စားသောက်ခြင်း
predator	သားရဲ
predator-prey relationship	တိုက်ခိုက်သူ-သားကောင် ဆက်နွယ်မှု
predatory	တိုက်ခိုက်သော
predict	ကြိုတင်မှန်းဆသည်
prediction	ကြိုတင်မှန်းဆမှု
pregnancy	ကိုယ်ဝန်
premature birth	လမစေ့ မွေးဖွားခြင်း
prepare	ပြင်ဆင်သည်
present-day	လက်ရှိနေ့
preserve	ထိန်းသိမ်းထားသည်
prevent	ကာကွယ်သည်
prevention	ကာကွယ်ခြင်း
prey	သားကောင်
primarily	အဓိကအားဖြင့်

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
primary consumer	ပင်မ သုံးစွဲသူ
primary productivity	ပင်မ ထုတ်လုပ်မှု
primary root	ပင်မ အမြစ်
primary succession	အဓိက ဆက်ခံခြင်း
primate	အဆင့်အမြင့်ဆုံး နို့တိုက်သတ္တဝါ (ပရိုင်းမိတ်)
probability	ဖြစ်နိုင်ချေ
procedure	လုပ်ထုံးလုပ်နည်း
process	လုပ်ငန်းစဉ်
producer	ထုတ်လုပ်သူ
product	ထုတ်ကုန်
progesterone	ပရိုဂျက်စတုန်း
prohibit	တားမြစ်ထားသည်
prokaryote	ပရိုကာရပ်
promoter	တွန်းအားပေးသောအရာ
property	ဂုဏ်သတ္တိ
prophase	ဆဲလ်ကွဲခြင်းအဆင့်
proportion	အချိုး
proposal	အဆိုပြုလွှာ
prostaglandin	ပရိုစတာဂလက်ဒင်
prostate gland	ဆီးကြိုတ်ဂလင်း
protease	ပရိုတီရေစ်
protect	ကာကွယ်သည်
protein	ပရိုတိန်း
prothrombin	သွေးခဲခြင်းတွင် ပါသည့်ဓာတ် (ပရိုသရွန်ဘင်)
proton	ပရိုတွန်
protoplasm	ပရိုတိုပလဇမ်
protozoan	ဆဲလ်တစ်ခုရှိသည့် ဇီဝရုပ် (ပရိုတိုဇုန်း)
provide(d)	ပေးထား(သော)
pseudopod	လှုပ်ရှားရန်နှင့် စားရန် ခြေချောင်းတုများထုတ်သည့် ဇီဝရုပ်
psychosis	ပင်ကိုယ်စရိုက်ပျောက်သွားသည့် ပြင်းထန်စိတ်ဝေဒနာ
ptyalin	တိုင်ရာလင်
puberty	ပျိုဖော်ဝင်ချိန်
pulmonary artery	အဆုတ်နှင့်ဆိုင်သော သွေးလွှတ်ကြော
pulmonary circulation	အဆုတ်နှင့်ဆိုင်သော သွေးလှည့်ပတ်မှု
pulmonary vein	အဆုတ်နှင့်ဆိုင်သော သွေးပြန်ကြော

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
pulp	အနှစ်
pulse	သွေးခုန်နှုန်း
punctuated equilibrium	အပြောင်းအလဲမရှိသော ကာလရှည်အကြား ပြောင်းလဲမှုအချိန်အတန်းများ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း
pupa	ပိုးတုံးလုံး
pupil	သူငယ်အိမ်
pure	သန့်စင်သော
pure dominant	သန့်စင်သည့် လွှမ်းမိုးမှု
pure recessive	သန့်စင်သည့် လက်ခံမှု
purine	ပျူရင်း
purple	ခရမ်းရောင်
pus	ပြည်
pyloric sphincter	ပိုင်လောရစ် ရှုံ့ကြွက်သား
pyramid	ပိရမစ်
pyramid of biomass	ဇီဝထု ပိရမစ်
pyramid of energy	စွမ်းအင် ပိရမစ်
pyrimidine	ပိုင်ရီမီဒင်း
pyruvic acid	ပိုင်ရှူးဗစ်အက်ဆစ်
Q	
qualitative	အရည်အသွေးဆိုင်ရာ
quality	အရေအသွေး
quantitative	ပမာဏဆိုင်ရာ
quarantine	သီးသန့်ခွဲထားသည်
quinine	ကွီနိုင်း
quotation	ကိုးကားချက်
R	
radial symmetry	အလယ်ဗဟိုမှ ခေါက်ရိုးညီမှု
radiant energy	ဖြာထွက် စွမ်းအင်
radiation	ရောင်ခြည်ဖြာခြင်း
radiation	ရောင်ခြည်ဖြာခြင်း
radicle	မြစ်လောင်း
radioactive	ရေဒီယိုသတ္တိကြွသော
radioactive dating	ရေဒီယိုသတ္တိကြွမှုကို အခြေခံပြီး သက်တမ်းတွက်ခြင်း
radioactive element	ရေဒီယိုသတ္တိကြွသော ပစ္စည်း

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
radio-carbon method	ရေဒီယို-ကာဗွန် နည်းလမ်း
radiotherapy	ရေဒီယိုသတ္တိဖြင့် ရောဂါကုသမှု
radius	အချင်းဝက်
ragweed	ဒေစီမျိုးနွယ်ပင်
random	ကျပန်း
rapidly	အလျင်အမြန်
reabsorption	ပြန်လည်စုပ်ယူခြင်း
reactant	ဓာတ်ကူပစ္စည်း
reaction rate	ဓာတ်ပြုနှုန်း
recently	မကြာသေးမီက
receptacle	ထည့်စရာ
receptor	လက်ခံသူ
receptor molecule(s)	လက်ခံသူမော်လီကျူး(များ)
recessive	လက်ခံသူ
recessive gene	လက်ခံသည့် မျိုးဗီဇ
recombinant DNA	ပြန်လည်ပေါင်းစည်းပေးသည့် ဒီအန်အေ
recombination	ပြန်လည်ပေါင်းစည်းမှု
recombination gamete	ပြန်လည်ပေါင်းစည်းပေးသော ဂမီ
record	ကူးယူသည်
recover	ပြန်ကောင်းလာသည်
rectum	စအို
recycle	ပြန်လည်အသုံးပြုသည်
recycling	ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်း
red blood cell	သွေးနီဥ
red corpuscle (red blood cell)	သွေးနီဥ (သွေးနီဥ)
reduced	လျော့ထားသည်
reduction	ဓာတ်လျော့ခြင်း
reduction division (meiosis)	လျော့ချ ဆဲလ်ကွဲခြင်း (မီယိုးစစ်)
reflex	အလိုအလျောက်တုံ့ပြန်မှု
reflex arc	အလိုအလျောက်တုံ့ပြန်မှု အာရုံကြောလမ်းကြောင်း
reflex center	အလိုအလျောက်တုံ့ပြန်မှု စင်တာ
reforestation	သစ်တောပြန်လည်ထိန်းသိမ်းမှု
refractory period	လှုံ့ဆော်မှုကို မတုံ့ပြန်တော့သောကာလ
refute	ချေပသည်
regeneration	အသစ်ပြန်လည်ပေါ်ထွက်ခြင်း

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
regular	ပုံမှန်
regulated	စည်းကမ်းဖြင့် ထိန်းထားသော
regulation	စည်းကမ်း
related	ဆက်နွှယ်သော
relationship	ဆက်ဆံရေး
relative dating	ယခင်အဖြစ်အပျက်များကို နှိုင်းယှဉ်ချက်တွက်ချက်ခြင်း
release	လွှတ်သည်
reliable	ယုံကြည်ရသော
rely on	ယုံကြည်သည်
remain	ကျန်ရှိသည်
remote	ဝေးလံသော
renal artery	ကျောက်ကပ် သွေးလွှတ်ကြော
renal circulation	ကျောက်ကပ် သွေးလှည့်ပတ်မှု
renal portal vein	ကျောက်ကပ် သွေးပြန်ကြောမ
renal vein	ကျောက်ကပ် သွေးပြန်ကြော
renewable	ပြန်လည်အသစ်ပြုလုပ်နိုင်သော
renewable resource(s)	ပြန်လည်အသစ်ပြုလုပ်ရနိုင်သော ရင်းမြစ်(များ)
rennin	ရန်နင်
replicate	ပွားသည်
replication	ပွားများခြင်း
represent	ကိုယ်စားပြုသည်
reproduce	ပြန်လည်ထုတ်လုပ်သည်
reproduction	ပြန်လည်ထုတ်လုပ်ခြင်း
reproductive isolation	သီးသန့်ပြုလုပ် မျိုးပွားခြင်း
reptile	တွားသွားသတ္တဝါ
require	လိုအပ်သော
research plan	သုတေသန အစီအစဉ်
researcher	သုတေသနပြုသူ
resemble	ဆင်တူသော
residue	အကြွင်းအကျန်
resistance	ခုခံအား
resource(s)	ရင်းမြစ်(များ)
resources management	ရင်းမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှု
respiration	အသက်ရှူခြင်း

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
respiratory chain	ဓာတ်တိုးဓာတ်လျော့ခြင်းဖြင့် အီလက်ထရွန်သယ်ယူပို့ဆောင်သည့် အတွဲ
respiratory surface	အသက်ရှူသည့် မျက်နှာပြင်
respiratory tract	အသက်ရှူ လမ်းကြောင်း
response	တုံ့ပြန်မှု
resting potential	နူရွန်တစ်ခု ငြိမ်နေသည့်အချိန်
resting stage (interphase)	ဆဲလ်ကွဲသည့်အချိန် ကြားကာလ (အင်တာဖေ့စ်)
restriction enzyme	ကန့်သတ် အင်ဇိုင်း
result	ရလဒ်
reticulum	ရက်တီကူလမ် အတွန်းအခေါက်
retina	မျက်ကြောလွှာ
retrovirus	ရီထရိုဗိုင်းရပ်စ်
Rh negative blood	Rh အနုတ်သွေး
Rh positive blood	Rh အပေါင်းသွေး
Rhesus factor (Rh factor)	ရီးစပ်စ် ဖက်တာ (Rh ဖက်တာ)
rheumatic fever	အဆစ်အမြစ်ရောင်ရမ်းကိုက်၍ အဖျားတက်ခြင်း
rheumatoid arthritis	အဆစ်အမြစ်ရောင်ရမ်းကိုက်ခဲသည့် ရောဂါ
rhizoid	ရိုင်ဇိုဒ်
rhizome	ရိုင်ဇိုမ်
rib	နံရိုး
rib cage	နံရိုးအိမ်
riboflavin	ရိုင်ဘိုဖလဗင်
ribonucleic acid (RNA)	ရိုင်ဘိုနူကလီရစ်အက်ဆစ်၊ အာရ်အန်အေ (RNA)
ribose	ရိုင်ဘိုစ်
ribosomal RNA	ရိုင်ဘိုဆိုမယ် အာအန်အေ
ribosome(s)	ရိုင်ဘိုဇိုမ်း(များ)
ricketts	အရိုးပျော့နာ
ringing	အူနေသော
ringworm	ပွေး
rip	ဆုတ်ဖြဲသည်
ripped	ဆုတ်ဖြဲထားသော
risk	အန္တရာယ်
RNA polymerase	အာအန်အေ ပိုလီမာရေးစ်
roach	ရေချိုငါးငယ် တစ်မျိုး/ ပိုးဟပ်
Rocky mountain spotted fever	ရောဂါပိုးရှိသည့် မွှားကိုက်သဖြင့် အဖျားတက်ခြင်း

Living Environment Glossary - High School Level

ENGLISH	BURMESE
rodent	ကိုက်ဖြတ်သတ္တဝါ
root	အမြစ်
root hair	အမြစ်မွေး
root module	အမြစ်မော်ဂျူး
root pressure	အမြစ်ဖိအား
rotation of crops	အနှံပင်များ လှည့်ခြင်း
roughage	အစာကြမ်း
roundworm	သံကောင်
routine	ပုံမှန်
rubella	ရိုးရိုးသိုး
rudimentary organ	အခြေခံ အင်္ဂါ
ruminant	စားမြုံ့ပြန်တိရစ္ဆာန်
runner	အပြေးသမား

Living Environment Glossary - High School Level

S	
Sabin vaccine	သောက်ရသော ပိုလီယိုကာကွယ်ဆေး
saccharide	ဆက်ခရိုဒ်
saccharin	ဆက်ခရင်
salamander	ရေပုတ်သင်
saline	ဆားငန်
salinity	ဆားဓာတ်
saliva	တံတွေး
salivary amylase	တံတွေးထဲရှိ အမိုင်လေ့စ်
salivary gland	တံတွေး ဂလင်း
Salk vaccine	ထိုးရသော ပိုလီယိုကာကွယ်ဆေး
salmon	ဆယ်လ်မွန်
salmonella	ဆယ်လ်မွန်နဲလား
salt marsh	ဆားငံ စိမ့်မြေ
salt water	ဆားငံရေ
sample	နမူနာ
sand	သဲ
sandy soil	သဲထူသောမြေဆီ
sanitary	သန့်ရှင်းရေး
sap	သစ်ရည်
saprophyte	အဆွေးပေါ်ပေါက်သည့် အပင်
saturated fats	ပြည့်ဝဆီ
scale	အတိုင်းအတာ
scallop	ခုံးကောင်
scarcity	ရှားပါးမှု
scavenger	သန့်ရှင်းရေးသမား
schizophrenia	စိတ်ကစဉ်ကလျားရောဂါ
Schwann's cell	မိုင်လင်အလွှာထုတ်သည့် ဆဲလ် (ရှမ်းဆဲလ်)
science	သိပ္ပံပညာ
scientific method	သိပ္ပံနည်းကျ ဆောင်ရွက်မှု
scientific theory	သိပ္ပံနည်းကျ သဘောတရား
scientist	သိပ္ပံပညာရှင်
scion	မျိုးဆက်
sclera	မျက်ဖြူသား
sclereid	ဆခဲလာရစ် (ဆခဲလာရင်ခိုင်မာဆဲလ် မျိုးကွဲ)
sclerosis	အသားမျှင် ခက်မာသွားခြင်း

Living Environment Glossary - High School Level

scorpion	ကင်းမြီးကောက်
scrotum	ကပ်ပယ်အိတ်
scurvy	ဗိုက်တာမင်စီချို, တဲ့သောရောဂါ (စကာဗီ)
sea anemone	ရေနေ အနီမိုနီ သတ္တဝါ
sea cucumber	ရေနေ ကူကမ်းဘား သတ္တဝါ
sea urchin	ရေနေ ဆူးတောင်နှင့် သတ္တဝါ
seal	ပင်လယ်ဖျံ
sebaceous gland	အဆီထွက်သော ဂလင်း
sebum	အဆီ
second filial generation	ဒုတိယ မျိုးဆက်
secondary consumer	ဒုတိယ သုံးစွဲသူ
secondary mycelium	ဒုတိယ မှို၏ဖိလီယမ်နှင့်စင်္ကြာလုပ်သည့်အပိုင်းများ
secondary sexual characteristics	ဒုတိယ လိင်လက္ခဏာများ
secondary succession	ဒုတိယ ဆက်ခံခြင်း
secretin	ဆီခရီတင်
secretion	ထုတ်လွှတ်မှု
sedimentary strata	အနည်ကျအလွှာ
seed	အစေ့
seed dispersal	အစေ့ပျံ့နှံ့ခြင်း
seep out	စိမ့်ထွက်သည်
segment	မျဉ်းပိုင်း
segregation	ခွဲခြားမှု
selection	ရွေးချယ်မှု
selective breeding	ရွေးချယ်ကာ မျိုးစပ်ပေါက်ဖွားလာခြင်း
selective permeability	ရွေးချယ်ကာ စိမ့်ဝင်ပျံ့နှံ့မှု
selective permeable membrane	ရွေးချယ်ကာ စိမ့်ဝင်ပျံ့နှံ့စေသော အမြွှေး
self-fertilization	ကိုယ်တိုင် သန္ဓေစပ်ခြင်း
self-pollination	ကိုယ်တိုင် ဝတ်မှုန်ကူးခြင်း
semen	သုက်
semicircular canal	နားအတွင်းပိုင်း ဂလိုင်း
semicircular valve	နားအတွင်းပိုင်း အဆိုရှင်
seminal vesicle	သုက်ဂလင်း
seminiferous tubule	သုက်လွှတ်ပြွန်
semipermeable membrane	တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း စိမ့်ဝင်ပျံ့နှံ့စေသော အမြွှေး
sensitivity	တုံ့ပြန်နိုင်မှု
sensitization	တုံ့ပြန်နိုင်မှု နိုးကြားထက်မြက်စေခြင်း
sensor	အာရုံခံကိရိယာ

Living Environment Glossary - High School Level

sensory area	အာရုံခံသည့် နေရာ
sensory nerve fiber	အာရုံခံ အာရုံကြောမျှင်
sensory neuron	အာရုံခံ နူရွန်
sensory receptor	အာရုံခံမှု လက်ခံသူ
separate	ခွဲခြားသည်
septum	အကန့်
sequence(s)	အစီအစဉ်(များ)
series	အတွဲများ
serum	သွေးရည်ကြည်
served as	-အဖြစ်တာဝန်ယူသည်
sessile	လှုပ်၍မရသော
setup	စနစ်ထည့်သွင်းသည်
sewage	အညစ်အကြေး
sex cell	လိင်သဘာဝ ဆဲလ်
sex chromosome	လိင်သဘာဝ ခရိုမိုဇုမ်း
sex hormone	လိင်သဘာဝ ဟော်မုန်း
sex organ	လိင်အင်္ဂါ
sex-linkage inheritance	လိင်သဘာဝနှင့် ချိတ်ဆက်သော ဆက်ခံမှု
sex-linked gene	လိင်သဘာဝနှင့် ချိတ်ဆက်သော မျိုးဗီဇ
sex-linked trait	လိင်သဘာဝနှင့် ချိတ်ဆက်သော လက္ခဏာ
sexual	လိင်မှုဆိုင်ရာ
sexual generation	လိင်မှုဆိုင်ရာ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း
sexual maturity	လိင်မှုဆိုင်ရာ ရင့်ကျက်မှု
sexual reproduction	လိင်မှုဆိုင်ရာ မျိုးပွားခြင်း
sexually transmitted diseases	လိင်မှတစ်ဆင့် ကူးစက်တတ်သော ရောဂါများ
shark	ငါးမန်း
shore	ကမ်းခြေ
shortsightedness	အဝေးမှုန်
shoulder joint	ပုခုံးဆစ်
shrub(s)	ချုံ(များ)
Siamese twin	ဆာမီးစ်အမွှာ
sibling(s)	မောင်နှမ(များ)
sickle cell	ဆစ်ကယ်ဆဲလ်
sickle cell anemia	ဆစ်ကယ်ဆဲလ် သွေးအားနည်းရောဂါ
side effect	ဘေးထွက်ဆိုးကျိုး
significance	သိသိသာသာဖြစ်ခြင်း
simple microscope	ရိုးရှင်းသော အကုကြည့်ကိရိယာ

Living Environment Glossary - High School Level

simple reflex action	ရိုးရှင်းသော အလိုအလျောက်တုံ့ပြန်မှု
simple sugar (monosaccharide)	ရိုးရှင်းသော သကြား (မိုနိုဆက်ခရိုဒ်)
single circulation	သွေးလည်ပတ်မှု တစ်ခုတည်း
single-gene trait	မျိုးဗီဇ တစ်ခုတည်းသော လက္ခဏာ
Sino-atrial node (S-A node)	နှလုံးစနစ်စေသည့် အဖု (S-A node)
sinus	အခေါင်းပေါက်
siphon	ကဲ့ဝှက်သည်
site	တည်နေရာ
skeletal muscle	အရိုးကြွက်သား
skeletal system	အရိုးစနစ်
skeleton	အရိုး
sketch	မူကြမ်း
skin	အရေပြား
skull	ခေါင်းခွံ
sleeping sickness	ကူးစက်ရောဂါရှိသည့် ယင်ကောင်မှတစ်ဆင့် ဖြစ်သောရောဂါ
slide	ချောသည်
sludge	ရွှံ့
small intestine	အူသိမ်
smallpox	ကျောက်ရောဂါ
smog	နှင်းမီးခိုး
smooth muscle	နူးညွတ်ကြွက်သား
sneezing reflex	အလိုအလျောက်တုံ့ပြန်မှု
soak	စိမ်သည်
soda	ဆော်ဒါ
sodium	ဆိုဒီယမ်
sodium bicarbonate	ဆိုဒီယမ် ဘိုင်ကာဗွန်နိတ်
sodium chloride	ဆိုဒီယမ် ကလိုရိုက်
sodium ion	ဆိုဒီယမ် အိုင်းယင်း
soil	မြေကြီး
soil conservation	မြေဆီ ထိန်းသိမ်းမှု
soil depletion	မြေဆီ ပြုန်းတီးမှု
soil erosion	မြေဆီ တိုက်စားမှု
solar energy	နေရောင်ခြည် စွမ်းအင်
solid bone	အရိုးမာ
solute	ပျော်ရည်
solution	ပျော်ရည်
solvent	ပျော်ဝင်ရည်

Living Environment Glossary - High School Level

somatic	ခန္ဓာကိုယ်နှင့်ဆိုင်သော
somatic cell	ခန္ဓာကိုယ်နှင့်ဆိုင်သော ဆဲလ်
somatic nervous system	ခန္ဓာကိုယ်နှင့်ဆိုင်သော အာရုံကြောစနစ်
soot	ကျပ်ခိုး
sort	မျိုးတူစုသည်
source	အရင်းအမြစ်
specialized	အထူးပြုထားသော
speciation	အသစ်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း
species	မျိုးစိတ်
species diversity	မျိုးစိတ်ကွဲပြားမှု
specific	တိကျသော
specificity	တိကျမှု
specimen	ဓာတ်ခွဲစစ်ဆေးရန် နမူနာ
spectacular	ခမ်းနားကြီးကျယ်သော
spectrum	ရောင်စဉ်
sperm	သုက်
sperm duct	သုက်ပြွန်
sperm nuclei	သုက်နူကလီးရိုင်း
spermatid	မရင့်ကျက်သေးသော အထီးလိင်ဆိုင်ရာဆဲလ်
spermatocyte	စပါမတိုဖိုဝါး ဖြစ်စဉ်၏ ဒုတိယအဆင့်ဆဲလ်
spermatogenesis	ရင့်ကျင်သော စပါမတိုဖိုဝါး ထုတ်လုပ်မှုဖြစ်စဉ်
spermatophyte	အစေ့မှပေါက်သည့်အပင်
sphincter	ရုံ့ကြွက်သား
spike	ဆူး
spill	လျှံထွက်သည်
spinal column	ကျောရိုးတိုင်
spinal cord	ကျောရိုး အာရုံကြော
spinal nerve	ကျောရိုးအာရုံကြော
spindle	လွန်းပုံ
spindle fiber	လွန်းပုံအမျှင်
spleen	သရက်ရွက်
splice	ကြိုးချည်သည်
splits	အကွဲရာများ
sponge	ရေမြှုပ်
sponge bone	ပွစ်စိအရိုး
spongy layer	ပွစ်စိအလွှာ
spongy mesophyll	ရေမြှုပ်ပုံ မိဆိုဖီးလ်

Living Environment Glossary - High School Level

spongy tissue	ပွစိစိ တစ်ရှူး
spontaneous generation theory	ဆက်တိုက် ထုတ်လုပ်ခြင်း သဘောတရား
spontaneous mutation	ဆက်တိုက် သန္ဓေပြောင်းခြင်း
sporangium	လိင်မဲ့မျိုးမှုန်ထုတ်သည့် ဖန်းပင်
spore	မျိုးမှုန်
spore reproduction	မျိုးမှုန်ဖြင့် မျိုးပွားခြင်း
sporophyte generation	စပိုရိုဖိုက် ထုတ်လုပ်ခြင်း
sporulation	မျိုးမှုန်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း
spot	အစက်
sprain	အဆစ်လွဲသည်
spray	ဖြန်းပက်သည်
sputum	သလိပ်
square	စတုရန်း
squid	ကင်းမွန်
stability	တည်ငြိမ်နိုင်စွမ်း
stable	တည်ငြိမ်သော
stain	အစွန်းအထင်း
staining	အရောင်စွန်းသော
stalk	ရိုးတံ
stamen	ဝတ်ဆံဖို
staminate flower	ဝတ်ဆံဖိုရှိသော ပန်းပွင့်
staphylococcus	စတက်ဖိုကော့ကပ်စ် ဘက်တီးရီးယား
starch	ကစီဓာတ်
starfish	ကြယ်ငါး
statement	ဖော်ပြချက်
steady state	ဖြေးဖြေးမှန်မှန် အခြေအနေ
stem	ပင်စည်
stereomicroscope	နှစ်ဘက်ကြည့်ရသော အကုကြည့်ကိရိယာ
stereoscope	အနီးအဝေးကွဲပြားစွာ ရုပ်လုံးကြွမြင်ရအောင်လုပ်ထားသော ကိရိယာ
sterile	ပိုးသတ်ထားသော
sterility	မျိုးကန်းခြင်း
sterilization	သားကြောဖြတ်ခြင်း/ ပိုးသတ်ခြင်း
sterilizing	ပိုးသတ်ထားသော
sternum	ရင်ညွန့်ရိုး
steroid	စတီးရွိုက်
stethoscope	နားကြပ်

Living Environment Glossary - High School Level

stigma	အမည်းစက်
stimulate	လှုံ့ဆော်သည်
stimuli	လှုံ့ဆော်မှု
stimulus	လှုံ့ဆော်မှု
stinging cell	ချွန်ထက်သောဆဲလ်
stock	ပင်ပွားကူးရန် အသုံးပြုသော အခံပင်၊ မျိုးခံပင်
stolon	ကိုင်းကူးအပင်ဆက်ပေါက်စေသော တွားသွားပင်
stomach	အစာအိမ်
stomata (stoma)	အရွက်/ပင်စည်ရှိ အပေါက်သေးသေးလေး(များ)
stops	ရပ်တန့်မှုများ
storage	သိုလှောင်မှု
storage tissue	သိုလှောင်သည့် တစ်ရှူး
strains	အဆစ်လွဲခြင်းများ
strand	ကမ်းနဖူး
stream	ချောင်းကလေး
streptococcus	စတရပ်တိုကော့ကပ်စ် ဘက်တီးရီးယား
streptomycin	စတရပ်တိုမိုင်စင်
striated muscle	အမျှင်ကြွက်သား
strip	အချောင်း
strip cropping	မြေဆီတိုက်စားကာကွယ်ရန် တစ်မျိုးစီ စိုက်ပျိုးခြင်း
stroma	မျိုးမှုန်ထုတ်သည့် စထရိုမာတစ်ရှူး
structural formula	တည်ဆောက်ပုံ ပုံသေနည်း
structure	ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ
style	ရိုးတံ
subsoil	အောက်ခံမြေဆီလွှာ
subspecies	မျိုးစိတ်ကွဲများ
substance	အရာဝတ္ထု
substrate	အခံပစ္စည်း
succession	ဆက်ခံခြင်း
sucker	စုပ်ယူသူ
sucrase	စုခရေစ်
sucrose	ဆူးခရိုစ့်
suction pressure	စုပ်ယူသည့် ဖိအား
sulfa drug	ဆာလဖာဆေး
sulfur	ဆာလဖာ
sulfur dioxide	ဆာလဖာဒိုင်အောက်ဆိုဒ်
superior vena cava	အပေါ်သွေးပြန်ကြောမကြီး (စူပီးရီးယား ဝိနာကောဗာ)

Living Environment Glossary - High School Level

surface tension	မျက်နှာပြင် တင်းအား
surgery	ခွဲစိတ်မှု
surrogate parent	မွေးစားမိဘ
surround	ဝန်းရံသည်
survival	ရှင်သန်မှု
survival of the fittest	အသင့်တော်ဆုံး ရှင်သန်မှု
survive(d)	ရှင်သန်သော
suspension	ပေါလောပေါ်ခြင်း
sustainable use	ရေရှည်တည်တံ့သော အသုံးပြုမှု
suture	ချုပ်ရိုး
swamp	ရွှံ့ညွှန်
sweet gland	အချိုဂလင်း
swim-bladder	ငါးကိုယ်တွင်း ရေပေါ်ပေါ်စေသည့်အိတ်
symbiosis	အတူတကွမှီတင်းနေထိုင်မှု
symbiotic	အတူတကွမှီတင်းနေထိုင်သော
sympathetic	အလိုအလျောက်
sympathetic nervous system	အလိုအလျောက်ဆောင်ရွက်နေသော အာရုံကြောစနစ် (စင်ပါသက်တစ် အာရုံကြောစနစ်)
symptom	လက္ခဏာ
synapse	အာရုံကြောဆက်
synthesis	ဖြစ်ပေါ်မှု
synthesize	ဖန်တီးသည်
synthetic circulation	ဖန်တီးထားသော သွေးလှည့်ပတ်မှု
systole	နှလုံးကြွက်သားညှစ်ချိန်
systolic pressure	နှလုံးကြွက်သားညှစ်ချိန် ဖိအား
T	
tadpole	ဖားလောင်း
taiga	နှင်းစွတ်တော
tail fin	အမြီးတောင်
tanker	လောင်စာဆီသယ်သည့်ယာဉ်
tap root	ရေသောက်မြစ်
tapeworm	တုတ်ပြားကောင်
tar	ကတ္တရာ
taste bud	အရသာခံဖု
taxonomy	သက်ရှိများကို သိပ္ပံနည်းကျ မျိုးခွဲပညာ

Living Environment Glossary - High School Level

Tay-Sachs disease	မျိုးရိုးဗီဇဆိုင်ရာ ဦးနှောက်အတွင်း အဆီများစုခဲသည့် ရောဂါ (တေ-ဆက်ချိစ် ရောဂါ)
technique	နည်းလမ်း
technology	နည်းပညာ
telophase	ဆဲလ်ကွဲမှု နောက်ဆုံးအဆင့်
temperate deciduous forest	အပူအအေးမျှတသော ရွက်ပြတ်တော
temperate zone	အပူအအေးမျှတသော နေရာ
temperate inversion	အပူအအေးမျှတမှု ပြောင်းပြန်ဖြစ်ခြင်း
template	ပုံစံ
tend to	ညွတ်သည်
tendon	အရွတ်
tentacle	ပြည်ကြီးငါး၊ ရေဘဝဲတို့၏ လက်ချောင်း
terminal bud	ထိပ်စွန်းအဖူး
termite	ခြေ
terrace	လှေကားထစ်စိုက်ခင်း
terrestrial	ကုန်းနေ
terrestrial biome	ကုန်းနေဇီဝရုပ်များ
territory	နယ်မြေ
test cross	စမ်းသပ်မျိုးစပ်သည့် ဇယား
testis	ဓားစေ့
testosterone	တက်စတိုစတီရုန်း
tetanus	မေးခိုင်ရောဂါ
tetrad	လေးခု
tetraploid	ခရိုမိုဇုမ်းလေးခုပါသော
thalassemia	သာလာဆီးမီးယား
theory	သဘောတရား
theory of use and disuse	အသုံးပြုမှုနှင့် အသုံးမပြုမှု သဘောတရား
therapy	ကုထုံး
thermal pollution	အပူထုတ်လွှတ် ညစ်ညမ်းမှု
thicker	ပိုထူသော
third-level consumer	တတိယအဆင့် သုံးစွဲသူ
thoracic duct	ရင်ခေါင်းတွင်းပြွန်
thorax	ရင်ခေါင်း
threshold	ခံနိုင်စွမ်း
thrombin	သွေးခဲစေသည့်ပစ္စည်း (သရွန်ဘင်)
thromboplastin	သရွန်ဘိုပလတ်စတင်
thrombosis	သွေးခဲခြင်း

Living Environment Glossary - High School Level

thrombus	သွေးခဲလုံး
thymine	သိုင်မင်း
thymus gland	သိုင်းမတ်စ်ဂလင်း
thyroid gland	သိုင်းရွိုက်ဂလင်း
thyroid-stimulating hormone (TSH)	သိုင်းရွိုက်လှုံ့ဆောင် ဟော်မုန်း (TSH)
thyroxine	သိုင်ရောက်ဆင်း
tibia	ညိုသကျည်းရိုး
tissue culture	တစ်ရှူးအကောင်ဖောက်ခြင်း
tissue fluid	တစ်ရှူးအရည်
tissue(s)	တစ်ရှူး(များ)
tobacco	ဆေးရွက်ကြီး
ton	တန်
tongue rolling	လျှာလိပ်ခြင်း
tonsil	အာသီး
tonsillitis	အာသီးရောင်ခြင်း
tooth decay	သွားပျက်စီးခြင်း
tooth root	သွားအမြစ်
toothpick	သွားကြားထိုးတံ
topsoil	အပေါ်ယံမြေဆီလွှာ
toxic	အဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေသော
toxin(s)	အဆိပ်အတောက်(များ)
trace element	ကိုယ်ခန္ဓာအတွက် အနည်းငယ်မျှသာလိုသော ဓာတ်ပစ္စည်း
trachea	လေဖြွန်
tracheophyte	ထရေခီရိုဖိုက် ဖန်းပင်
trade-off	အပေးအယူလုပ်သည်
traffic	အသွားအလာ
trait(s)	လက္ခဏာ(များ)
transcription	ကူးယူချက်
transduction	အသွင်းပြောင်းခြင်း
transfer	ရွှေ့ပြောင်းသည်
transfer RNA (t RNA)	လွှဲပြောင်း အာအန်အေ (t RNA)
transformation	ပြောင်းလဲခြင်း
transfusion	သွေးသွင်းခြင်း
transgenic	မျိုးမတူသည်မှ မျိုးပွားယူသော
translation	ဘာသာပြန်ခြင်း
transmission	ကူးစက်ခြင်း
transmit	ထုတ်လွှတ်သည်

Living Environment Glossary - High School Level

transpiration	သစ်ပင်များမှ ရေငွေ့ပျံ့ခြင်း
transpiration pull	အရွက်မှအငွေ့ပျံ့ခြင်း
transplant	အစားထိုးကုသည်
transport system	သယ်ယူပို့ဆောင်မှု စနစ်
transverse colon	ကန့်လန့်ဖြတ် အူမ
transverse section	ကန့်လတ်ဖြတ်ပိုင်း
trauma	ထိခိုက်ဒဏ်ရာ
treatment	ကုသမှု
treat	ကုသသည်
trend	အလားအလာ
trial	အမြီး
triceps	ထရွိုင်စပ်ကြွက်သားများ
trilobite	ထရီလိုဘိုက်
translocation	နေရာလွှဲခြင်း
triple-beam balance	ချိန်ခွင်တစ်မျိုး
triplet code	သင်္ကေတသုံးခုပူးကုဒ်
triploid	ခရိုမိုဇုမ်းသုံးခုပါသော
trophic level	ဂေဟစနစ်အတွင်းရှိ ပင်မစွမ်းအင်ကို အတူသုံးစွဲသည့်အဆင့်
tropical rain forest	အပူပိုင်းဒေသ မိုးသစ်တော
tropical zone	အပူပိုင်းဒေသ
tropism	ပြင်ပလှုံ့ဆော်မှုသို့လှည့်ခြင်း
trypsin	ထရစ်ပင်စင်
tuber	ဥမြစ်ပေါက်ပွားသော
tuberculosis	အဆုတ်နာရောဂါ
tubing	မြွန်တွင်ထည့်ခြင်း
tubule	မြွန်
tumor	အသားပို
tundra	အောက်မြေလွှာအမြဲအေးခဲနေသော ဟင်းလင်းပြင်
turbidity	နောက်ကျိုမှု
turgid	နောက်ကျိုနေသော
turgor pressure	နောက်ကျိုမှု ဖိအား
Turner's syndrome	ဝိုင်ခရိုမိုဇုမ်းမပါခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ရောဂါစု
typhoid	တိုက်ဖွိုက်
U	
ulcer	အနာ
ulna	တံတောင်ရိုး

Living Environment Glossary - High School Level

ultracentrifuge	အလွန်မြန်သောစက်ဒလက်
ultrafiltration	အလွန်တိကျစွာစစ်ထုတ်ခြင်း
ultrasound	နှုန်းလွန်အသံလှိုင်း
ultraviolet light	ခရမ်းလွန်ရောင်ခြည်အလင်း
umbilical cord	ချက်ကြိုး
umbilicus	ချက်
undergo	ကြုံရသည်
unicellular	ဆဲလ်တစ်ခုတည်းပါသော
universal recipient	အားလုံးထံမှ လက်ခံယူနိုင်သူ
unsaturated fats	မပြည့်ဝဆီ
uracil	ယူရာစီး
uranium	ယူရေနီယမ်
urban desert	မြို့ပြလွင်တီးခေါင်
urbanization	မြို့ပြတည်ထောင်ခြင်း
urea	ယူရီးယားဓာတ်
urease	ယူရီးရေစ်
ureter	ဆီးပြွန်
urethra	ဆီးလမ်းကြောင်း
uric acid	ယူရစ်အက်ဆစ်
urinary bladder	ဆီးအိမ်
urinary system	ဆီးလမ်းကြောင်းစနစ်
urine	ဆီး
uterine lining	သားအိမ်နံရံ
uterus	သားအိမ်
utilize	အသုံးပြုသည်
V	
vacant	လွတ်နေသော
vaccinated	ကာကွယ်ဆေးထိုးထားသော
vaccination	ကာကွယ်ဆေးထိုးခြင်း
vaccine	ကာကွယ်ဆေး
vacuole(s)	အရည်အိတ်(များ)
vagina	သားအိမ်လမ်းကြောင်း
valid	အကျိုးဝင်သည်
valine	ဗယ်လိုင်း
valuable	တန်ဖိုးရှိသော
valve	အဆို

Living Environment Glossary - High School Level

vane	ရဟတ်ဒလက်
variability	ပြောင်းလဲတတ်ခြင်း
variable	ပြောင်းလဲနိုင်သော
variable factor	ပြောင်းလဲသော အချက်
variation	မူကွဲ
variegated leaf	ပြောက်ကျားအရွက်
variety	အမျိုးပြားခြင်း
various	များစွာသော
vas deferens	ဝှေးစေ့မှ သုက်သယ်ဆောင်သောမြွန် (ဗျစ်ဒီဖရန်စ်)
vascular bundle	အစာရေကြောအဖွဲ့အစည်း
vascular cylinder	အစာရေကြော ပင်မ
vascular plant	ချိတ်ဆက်တစ်ရှူးများပါသော အပင်
vascular ray	အစာရေကြောအတွင်း စပုတ်တံကဲ့သို့ ထိုးထွက်နေသောဆဲလ်များ
vascular system	အစာရေကြောစနစ်
vascular tissue	အစာရေကြောတစ်ရှူး
vasoconstriction	သွေးကြောကျဉ်းခြင်း
vasodilation	သွေးကြောကျယ်ခြင်း
vasopressin	သွေးဖိအားမြင့်စေသောဆေး
vector	ဗက်တာ
vegetation	သဘာဝပေါက်ပင်
vegetative propagation	အပင်မျိုးပွားခြင်း
vein	သွေးပြန်ကြော
vena cava	သွေးပြန်ကြောမ
venereal disease	ကာလသားရောဂါ
venous flow	သွေးပြန်ကြောစီးဆင်းမှု
ventral	ဝမ်းပိုင်း
ventral blood vessel	ဝမ်းပိုင်းသွေးကြော
ventral nerve cord	အရှေ့ခြမ်းရှိ အာရုံကြောမ
ventral root	အရှေ့ခြမ်းရှိ အာရုံကြောအတက်
ventricle	နုလုံးသွေးပြန်ထုတ်လွှတ်ရာ အောက်ပိုင်းခန်းမ
venule	သွေးပြန်ကြောသေးသေးကလေး
Venus flytrap	ဗီးနပ်စ်ထောင်ချောက်ပင်
vertebra(e)	ကျောရိုး(များ)
vertebral column	ကျောရိုးတိုင်
vertebrate(s)	ကျောရိုးရှိသတ္တဝါ(များ)
vesicle	အရည်ကြည်ဖု

Living Environment Glossary - High School Level

vessel	သွေးကြော
vestiges	အကြွင်းအကျန်
vestigial	ငုတ်တို
vigorously	ပြင်းပြင်းထန်ထန်
villi	အူသိမ်နံရံရှိ ရှည်မျောမျောစုပ်ယူဆဲလ်များ
villus	အူသိမ်နံရံရှိ ရှည်မျောမျောစုပ်ယူဆဲလ်
viral disease	ဗိုင်းရပ်စ်ကြောင့် ဖြစ်သောရောဂါ
virus	ဗိုင်းရပ်စ်
viscera	ကိုယ်တွင်းအင်္ဂါ
visceral muscle	ကိုယ်တွင်းအင်္ဂါ ကြွက်သား
visible spectrum	မြင်ရသော ရောင်စဉ်
vital	အသက်ရှင်မှုအတွက် အဓိကကျသော
vital capacity	အသက်ပြင်းပြင်းရှိုက်ရှူပြီးနောက် အဆုတ်မှ အမြင့်ဆုံးထုတ်လွှတ်နိုင်မှု ပမာဏ
vitamin	ဗိုက်တာမင်
viviparous	အကောင်လိုက်မွေးသော
vocal cords	အသံကြိုးများ
volume	ထုထည်
voluntary action	သိရှိထိန်းချုပ်နိုင်သော လုပ်ဆောင်ချက်
voluntary behavior	သိရှိထိန်းချုပ်နိုင်သော အပြုအမူ
voluntary muscle	သိရှိထိန်းချုပ်နိုင်သော ကြွက်သား
volunteer	လုပ်အားပေး
W	
waiting	စောင့်နေသည်
walnut	သစ်ကြားသီး
warm-blooded	သွေးနွေးသော
warning coloration	သတိပေးချက် အရောင်
waste	အညစ်အကြေး
water potential	ရေစွမ်းရည်
water vascular system	ရေသယ်ယူပို့ဆောင်မှု စနစ်
water-cycle	ရေသံသရာ
wavelength	လှိုင်းအလျား
wax layer	ဖယောင်းအလွှာ
weasel	ဖျံမျိုးရင်းသားစားသတ္တဝါ တစ်မျိုး
weather	မိုးလေဝသ
weathering	မိုးလေဝသပြုလုပ်ခြင်း

Living Environment Glossary - High School Level

web	ပင့်ကူအိမ်
weed killer	ပေါင်းသတ်ဆေး
wetland	စိမ့်မြေအရပ်
wet-mount slide	ရေစက်ထည့်ကြည့်သော ဆလိုက်ပြား
whale	ဝေလငါး
wheat	ဂျုံစေ့
white blood cell	သွေးဖြူဥ
white corpuscle	သွေးဖြူဥ
white matter	ပင်မအာရုံကြောစနစ်၏ အဓိကပစ္စည်း
whole blood	သွေးတစ်ခုလုံး
whooping cough	ကြက်ညှာချောင်း
wildlife conservation	တောရိုင်းသတ္တဝါ ထိန်းသိမ်းမှု
wilt	ညှိုးသည်
wind break	လေကာ
wind erosion	လေတိုက်စားခြင်း
wind pollination	လေဖြင့် ဝတ်မှုန်ကူးခြင်း
windpipe	လေပြွန်
wingspan	တောင်ပံစွန်းအကွာအဝေး
within	အတွင်း
womb	သားအိမ်
woody fiber	သစ်သားမျှင်
woody stem	သစ်သားပင်စည်
woolly mammoth	မျိုးသုဉ်းသွားပြီဖြစ်သော အမွေးရှည်ဆင်မျိုး
worker bee	လုပ်သားပျား
worm	သံကောင်
X	
xanthophyll	ဇန်သိုဖီးလ်
xanthoproteic test	နိုက်ထရစ်အက်ဆစ်ပြင်းသုံး၍ အရည်တွင်း ပရိုတိန်းပျော်ဝင်မှုကို စမ်းသပ်ခြင်း (ဇန်သိုပရိုတီးရစ် စမ်းသပ်မှု)
X-chromosome	အိတ်စ်- ခရိုမိုဇုမ်း
xylem	အပင်၏ ရေပို့စနစ်
Y	
Y-chromosome	ပိုင်- ခရိုမိုဇုမ်း
yeast	တဆေး
yeast fermentation	တဆေးဖြင့် ကစော်ဖောက်ခြင်း
yolk	အနပ်

Living Environment Glossary - High School Level

yolk sac	သားလောင်းအိတ်
Z	
zonation	အပင်နှင့်သတ္တဝါများ သတ်မှတ်နယ်မြေအလိုက် ပျံ့နှံ့နေထိုင်ခြင်း
zooplankton	ရေမြော ဇီဝရုပ်မျိုး
zygote	သားလောင်း